

Statistisk årsrapport 2018

Myndigheten för yrkeshögskolan

Dnr: MYH 2017/1974

ISBN-nr: 978-91-88619-18-1

Västerås

Tabeller och diagram är utarbetade av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Foto omslag: Simple Scandinav Bildbyrå

Förord

Statistisk årsrapport är en rapport som genomförs årligen på uppdrag av regeringen enligt Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan. Rapporten innehåller en samlad redovisning med tidsserier av statistik för de utbildningsformer som myndigheten ansvarar för. Dessa är:

- yrkeshögskoleutbildningar,
- konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar,
- tolkutbildningar inom folkbildningen.

Statistiken åskådliggörs huvudsakligen genom längre tidsserier som presenteras i diagramform tillsammans med analyser och kommentarer. För yrkeshögskoleutbildningar redovisas i de flesta fall tioåriga tidsserier. För konst- och kulturutbildningar samt vissa andra utbildningar redovisas statistiken från det att utbildningsformen startade enligt det nya regelverket hösten 2015. Statistik för tolkutbildningarna inom folkbildningen redovisas från i huvudsak 2012 och framåt då myndigheten tog över ansvaret för utbildningarna. Bedömning av utvecklingen inom respektive utbildningsform görs i myndighetens årsredovisning. Där finns också uppgifter om utbetalt statsbidrag och årsplatser.

Statistisk årsrapport kan läsas i sin helhet för att ta reda på statistik om samt få en bild av de olika utbildningsformerna. Den kan också läsas i tre separata delar där varje utbildningsform utgör en egen del. Som komplement till rapporten finns tabeller med mer detaljerad statistik för respektive utbildningsform publicerade på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

De flesta uppgifter som ligger till grund för statistiken har rapporterats in av utbildningsanordnarna, antingen direkt till myndigheten eller till Statistiska centralbyrån (SCB). Uppgifter om examinerades sysselsättning året efter deras examen från en yrkeshögskoleutbildning kommer från de examinerade via en årlig enkätundersökning. Uppgifter om etablering på arbetsmarknaden två år efter examen från en kvalificerad yrkesutbildning eller yrkeshögskoleutbildning kommer från Statistiska centralbyrån.

Västerås i april 2018

Thomas Persson
Generaldirektör

Innehåll

1. Yrkeshögskolan	9
Sammanfattning	10
1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser	11
1.2 Utbildningsanordnare	14
1.3 Sökande och sökande per plats.....	14
1.5 Antagna som påbörjat studier.....	15
1.6 Studerande	19
1.7 Examinerade.....	20
1.8 Examensgrad	21
1.9 Sysselsättning och etablering	24
1.9.1 Examinerares sysselsättning året efter examen	25
1.9.2 Examinerares etablering på arbetsmarknaden två år efter examen.....	27
1.9.3 Verkningsgrad- resultat utifrån antagna som bedrivit studier.....	28
1.10 Definitioner	30
 2. Konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar	35
Sammanfattning	36
2.1 Konst- och kulturutbildningar	37
2.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare	37
2.1.2 Platser	39
2.1.3 Antagna som påbörjat studier.....	40
2.1.4 Studerande	41
2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen	42
2.1.6 Slutförandegrad.....	42
2.2 Vissa andra utbildningar (utbildningar med endast tillsyn)	44
2.2.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare.....	44
2.2.2 Platser.....	44
2.2.3 Antagna som påbörjat studier	45
2.2.4 Studerande	45
2.2.5 Studerande som slutfört utbildningen.....	45
2.3 Definitioner.....	46

3. Tolkutbildningar inom folkbildningen	49
Sammanfattning	50
3.1 Kontakttolkutbildning	51
3.1.1 Utbildningar, utbildningsstarter och utbildningsanordnare	51
3.1.2 Platser och ansökningar från sökande	52
3.1.3 Deltagare	52
3.1.4 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	53
3.2 Skrivtolkutbildning	54
3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare	54
3.2.2 Platser och sökande.....	54
3.2.3 Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	54
3.3 Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning	54
3.3.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	54
3.3.2 Platser och ansökningar från sökande.....	55
3.3.3 Deltagare	55
3.3.4 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	56
3.4 Definitioner	58

1 Yrkeshögskolan

Sammanfattning

Yrkeshögskoleutbildning (YH) och dess föregångare kvalificerad yrkesutbildning (KY) är en eftergymnasial utbildningsform som kombinerar teoretiska studier och en stark arbetslivsanknytning. Merparten av utbildningarna leder till specifika yrkesroller, vilket gör att de studerande ofta snabbt kan komma ut i arbetslivet. Översiktlig information om yrkeshögskoleutbildningar finns i den färgade högerspalten på nästa sida.

Några av de viktigaste resultaten:

- Volymerna har ökat mycket över tid, både vad gäller utbildningsomgångar, platser, antagna som påbörjat studier och studerande. Merparten av ökningen har sedan 2011 skett inom utbildningsområdena Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.
- De fem stora utbildningsområdena (Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning) stod det senaste året för 75–80 procent av volymerna ovan.
- Samtidigt som det har skett en stor ökning av startade platser inom YH så har också andelen outnyttjade platser ökat mycket, framförallt inom Samhällsbyggnad och byggt teknik och Teknik och tillverkning.
- Även antalet behöriga sökande har ökat, från 38 000 till 40 100 mellan 2014 och 2017. Drygt tre av fyra sökande var behöriga till minst en utbildning 2017.
- I snitt var det 2,4 sökande per plats respektive 1,9 behöriga sökande per plats 2017, vilket är i nivå med 2016.
- Könsfördelningen bland de som påbörjar studier är jämn totalt sett men mycket ojämn inom de fem stora områdena.
- De senaste fem åren har utbildningsnivån bland de antagna som påbörjat studier ökat mycket. Av de som påbörjade studier 2016 hade utrikes födda en mycket högre utbildningsnivå jämfört med inrikes födda.
- Medelåldern bland dem som påbörjat studier har ökat från 28,4 år till 31,4 år mellan 2007 och 2017 och den är högre för kvinnor än för män. Den är också högre för utrikes födda än för inrikes födda.
- Antalet examinerade har ökat i stort sett kontinuerligt mellan 2007–2016, från 7 800 till 12 700. De fem stora områdena står tillsammans för drygt 90 procent av ökningen under perioden.
- Även examensgraden har ökat kontinuerligt mellan 2007–2016, från 63 procent till 73 procent. Det finns dock stora skillnader i examensgrad mellan utbildningsområdena. Data/IT har över tid haft betydligt lägre examensgrad än de övriga områdena.
- Kvinnor har mycket högre examensgrad än män och inrikes födda har mycket högre examensgrad än utrikes födda.
- Utvecklingen av den totala examensgraden styrs till stor del av volymer och examensgrad inom de fem stora områdena. Ökningen av antagna som påbörjat studier inom Data/IT har haft en negativ återhållande effekt på den positiva utvecklingen av den totala examensgraden.
- Andelen examinerade som har ett arbete året efter examen är den högsta hittills, 93 procent. Även andelen med ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen är den högsta hittills, 68 procent.
- Nio av tio examinerade är nöjda med utbildningen som helhet, vilket är i nivå med tidigare år.

1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) genomför årligen en ansökningsomgång där utbildningsanordnare kan ansöka om att deras utbildningar ska få ingå i yrkeshögskolan och beviljas statliga medel. Det gäller både utbildningar som funnits förut och helt nya utbildningar. I början av året därpå fattar myndigheten beslut om vilka utbildningar som ska beviljas. Besluten gäller för start av mellan en och fem utbildningsomgångar. Därefter måste anordnaren ansöka på nytt. Antalet omgångar som startar under ett år styrs främst av hur mycket statliga medel¹ myndigheten förfogar över. Det finns även en liten andel omgångar som bedrivs utan statliga medel från myndigheten.

Merparten av de antagna som påbörjat studier finns till arbetsmarknadens förfogande tidigast två år efter det att utbildningen beviljades och för ungefär hälften dröjer det tre år eller mer efter beslutet. På grund av det långa tidsspannet mellan beslut och examen samt att konjunkturprognoser är osäkra tar myndigheten endast begränsad hänsyn till konjunkturläget vid besluten. Myndigheten strävar istället efter att dimensionera utbildningsutbudet över en längre tid. Varje utbildningsområdes andel av utbudet förändras oftast ganska lite på ett år men över tid kan det ske större förändringar.

Stor ökning av antalet utbildningsomgångar

Antalet utbildningsomgångar har ökat mycket över tid, både vad gäller antalet omgångar som har startat och antalet omgångar som har pågått² under respektive år. Fördelningen över utbildningsområdena har förändrats efter myndighetens prioriteringar utifrån arbetsmarknadens efterfrågan.

År 2011 hade YH gått om KY i volym vad gäller antalet pågående omgångar. Redan 2010 var det dock betydligt fler omgångar som startade inom YH än inom KY. Myndigheten har sett en ökad arbetsmarknadsefterfrågan inom Data/IT och Samhällsbyggnad och byggteknik, vilket har medfört att dessa områden har prioriterats i ansökningsomgångarna. Tillsammans står dessa två områden för en stor del av ökningen sedan 2011, både vad gäller startade och pågående omgångar.

¹ Statliga medel avser statsbidrag eller särskilda medel från Myndigheten för yrkeshögskolan.

² Avser omgångar som startats, avslutats eller pågått under hela kalenderåret, det vill säga alla omgångar som har pågått minst en dag under året.

Syftet med yrkeshögskoleutbildning

Yrkeshögskolans utbildningar svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft och drivs i nära samverkan med företag och organisationer. Det innebär att utbildningarnas innehåll utvecklas i takt med att arbetslivets krav förändras.

Utbildningarna är eftergymnasiala

Utbildningarna är eftergymnasiala och oftast mellan ett och tre år långa. Under utbildningen får de studerande kombinera teoretiska studier med arbetsplatsförlagda kurser som kallas Lärande i arbete, LIA. De flesta utbildningar är avgiftsfria och samtliga ger rätt till studiemedel från CSN.

Arbetslivets medverkan

Arbetslivet medverkar aktivt i utbildningarna på olika sätt. Representanter från arbetslivet deltar i utbildningens ledningsgrupp, bidrar med föreläsare, medverkar i projekt eller erbjuder LIA-platser.

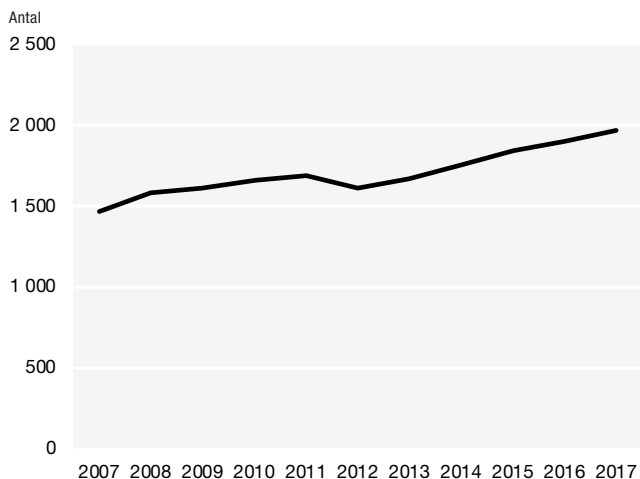
Utbildningsanordnarna består av privata utbildningsföretag, kommuner, landsting eller högskolor. Från och med 2017 kan också statliga myndigheter driva utbildning inom yrkeshögskolan.

Mer information om utbildningsformen finns på yrkeshogskolan.se och på myh.se.

Det skedde en tillfällig nedgång i antalet pågående omgångar under 2012 vilket berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av KY.

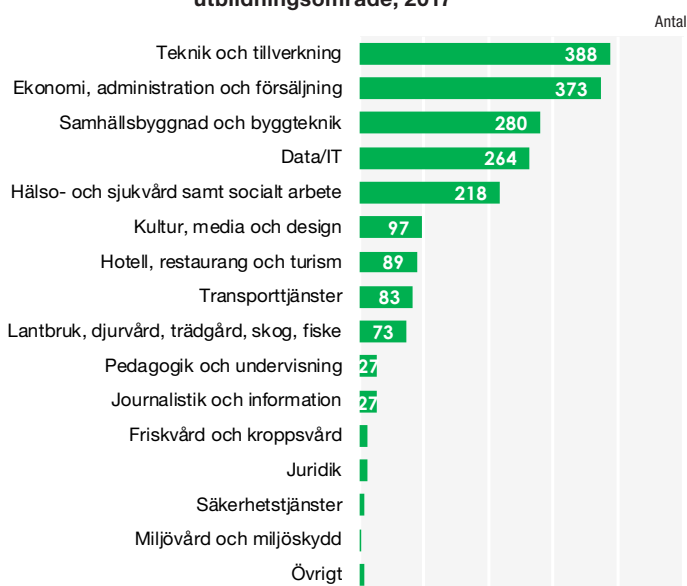
Diagram 1.1 Pågående utbildningsomgångar, 2007–2017

Under 2017 startade 768 utbildningsomgångar varav merparten under augusti och september. Totalt pågick 1 965 omgångar under hela eller delar av året.

Utbildningsområdena Teknik och tillverkning samt Ekonomi, administration och försäljning har varit de största områdena årligen 2007–2017, både vad gäller startade och pågående omgångar. Tillsammans stod de för 39 procent av både de startade och de pågående omgångarna under 2017.

Diagram 1.2 Pågående utbildningsomgångar efter utbildningsområde, 2017

Flest utbildningsomgångar i storstadslänen

Antalet startade respektive pågående utbildningsomgångar har årligen varit betydligt fler i de tre storstadslänen än i övriga län.

Under 2017 hade Stockholms län 490 pågående omgångar, Västra Götalands län 442 och Skåne län 282. Tillsammans stod de tre storstadslänen för 62 procent av samtliga pågående omgångar. Detta förklaras till stor del av att de har störst folkmängd och arbetsmarknad.³

Vad gäller antal pågående utbildningsomgångar i relation till invånare i arbetsför ålder är det däremot inte de tre länen med störst folkmängd som ligger i topp. Alla tre ligger bland de fem högsta även relaterat till folkmängd. Högst värde under 2017 hade däremot Västernorrlands län med 5,3 pågående omgångar per 10 000 invånare.⁴ Detta kan jämföras med i riket där det fanns 3,4 pågående omgångar per 10 000 invånare.

Platser

På varje utbildningsomgång finns ett antal utbildningsplatser. På de startade omgångarna har antalet platser ökat från 17 800 till 21 600 platser mellan 2013 och 2017. På de 768 omgångar som startade under 2017 fanns det 21 600 platser. På de 1 965 omgångar som pågick under hela eller del av 2017 fanns det 55 100 platser.

På de omgångar som startade 2017 var det i genomsnitt 28 platser per omgång. Det finns dock stora variationer mellan utbildningsområdena. Inom Ekonomi, administration och försäljning var genomsnittet 33 platser, vilket kan jämföras med 22 platser i genomsnitt inom Teknik och tillverkning. Därför har Ekonomi, administration och försäljning en större andel av platserna än av omgångarna inom yrkeshögskolan. För Teknik och tillverkning gäller det motsatta. Av de startade omgångarna hade båda områdena en andel på 19 procent 2017. Av platserna på dessa hade dock Ekonomi, administration och försäljning 22 procent och Teknik och tillverkning 15 procent.

Det finns ett starkt samband mellan antalet platser på startade omgångar och antalet antagna som påbörjat studier, framförallt på aggregerad nivå som till exempel utbildningsområden. Därför beskrivs endast ett av måtten, antal antagna som påbörjat studier mer utförligt i rapporten.

³ År 2016 hade dessa tre län tillsammans 55 procent av alla förvärvsarbetande i riket (dagbefolkning). Källa: SCB

⁴ Avser folkmängd 20–64 år 31 december 2016. Källa: SCB

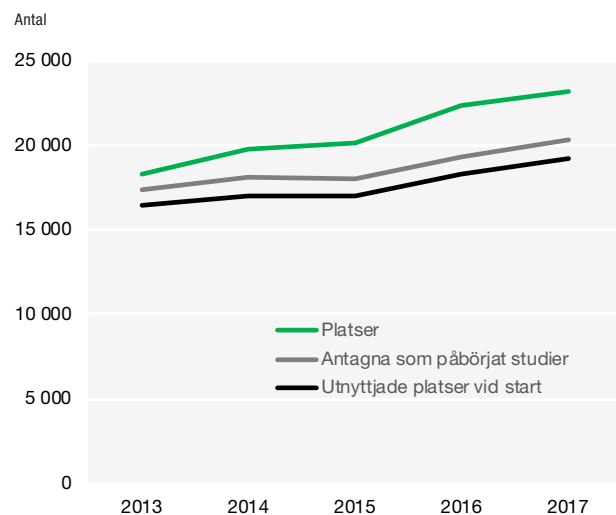
Utnyttjade och outnyttjade platser samt överintag

Nästan alla utbildningsomgångar och platser bedrivs med statliga medel.⁵ En marginell andel bedrivs utan statliga medel. På omgångar som bedrivs med statliga medel får utbildningsanordnarna anta fler som påbörjar studier än vad det finns platser men de får inga statliga medel för överintagen. Utbildningsanordnare med omgångar som bedrivs utan statliga medel får däremot inte göra överintag.

Totalt fanns det 23 200 platser avsedda att utnyttjas vid start under 2017. Av dessa var det 4 000 platser som inte utnyttjades vid start, antingen på grund av att hela utbildningsomgången blev inställd eller på grund av att platserna inte nyttjades fullt ut. Antalet nyttjade platser vid start blev 19 200. Antalet antagna som påbörjade studier var 20 300 (exklusive inhoppare), vilket är 1 100 fler än de utnyttjade platserna. Detta beror på att det gjordes överintag på många utbildningsomgångar.

Andelen outnyttjade platser vid start har ökat mycket mellan 2013 och 2017, från 10 procent till 17 procent totalt. Detta är främst orsakat av en stor andel outnyttjade platser vid start inom två av de fem stora utbildningsområdena.

Diagram 1.3 Platser och utnyttjade platser, 2013-2017

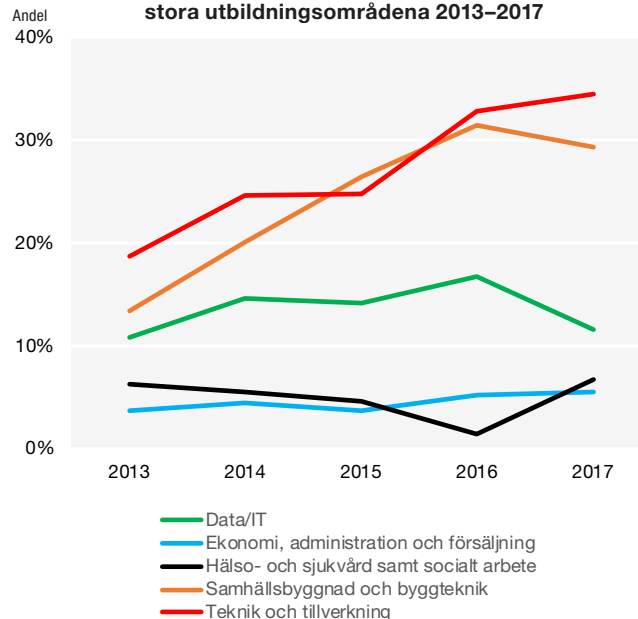

Notera: Antagna som påbörjat studier avser här vid första studerande-listan, exklusive inhoppare som tillkommit senare.

Inom Teknik och tillverkning har andelen outnyttjade platser vid start ökat från 19 procent till 34 procent och inom Samhällsbyggnad och byggt teknik från 13 procent till 29 procent. Inom det absolut största området, Ekonomi, administration och försäljning, har andelen inte varit över 6 procent något år under perioden.

⁵ Statliga medel avser statsbidrag eller särskilda medel från Myndigheten för yrkeshögskolan.

Diagram 1.4 Outnyttjade platser vid start inom de fem stora utbildningsområdena 2013-2017

Uppdragsutbildningar, behörighetsgivande förutbildningar och enstaka kurser

Utöver de ordinarie yrkeshögskoleutbildningarna finns sedan tidigare även uppdragsutbildning. Det är en form av utbildning som både offentlig verksamhet och privata företag kan köpa. De kan omfatta en eller flera kurser eller en hel utbildning. Under 2017 påbörjade 252 deltagare en uppdragsutbildning varav 98 kvinnor och 154 män. Det är fler än 2016 då 228 deltagare påbörjade en utbildning. Flest deltagare fanns på utbildningar inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, precis som föregående år.

Från och med 2017 finns det även möjlighet att gå enstaka kurser som ingår i de pågående utbildningarna inom yrkeshögskolan. Det finns också möjlighet att gå behörighetsgivande förutbildningar för att bli behörig till och få en garanterad plats på en viss utbildning.

Under 2017 var det 39 antagna som bedrev studier på enstaka kurser. Det var 34 unika personer varav 18 kvinnor och 16 män. Fyra av dessa läste fler kurser medan resterande läste en kurs. Det fanns 22 kurser inom de stora utbildningsområdena. Största kurs var Ethical Hacking.

Behörighetsgivande förutbildningar har endast getts inom två områden 2017, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning. Det var 60 studerande 2017 varav 16 kvinnor och 44 män. Nästan alla uppnådde behörighet. De utbildningar som hade flest studerande var produktionslogistik och anläggningsdykare.

Ovanstående utbildningar finns inte medräknade i den övriga statistiken utan de beskrivs endast i detta avsnitt.

1.2 Utbildningsanordnare

Under 2017 hade 220 utbildningsanordnare minst en pågående utbildningsomgång, varav 128 privata organisationer och 92 offentliga. Av de offentliga anordnarna var 86 kommuner eller kommunförbund, 5 landsting och 1 statlig högskola.⁶

Andelen studerande hos privata anordnare har ökat mycket

Andelen privata respektive offentliga anordnare var ungefär hälften vardera under perioden 2007–2012. Därefter har andelen privata anordnare ökat till 58 procent 2017. Andelen som studerar hos privata anordnare har ökat mycket mer. Den andelen har ökat årligen under perioden 2007–2017, från 49 procent till 68 procent.

Diagram 1.5 Anordnare efter huvudman, 2007–2017

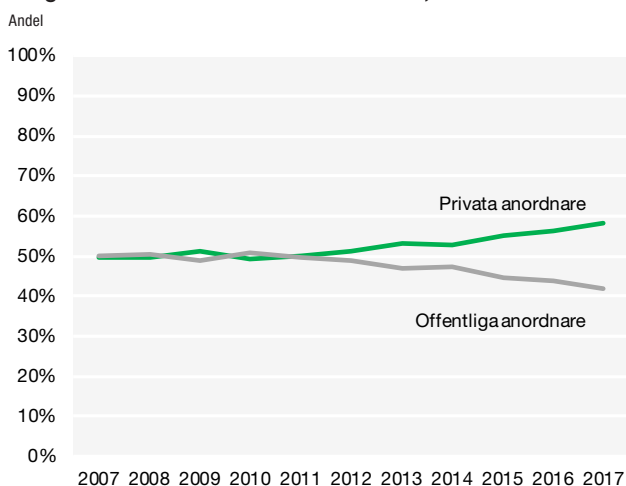
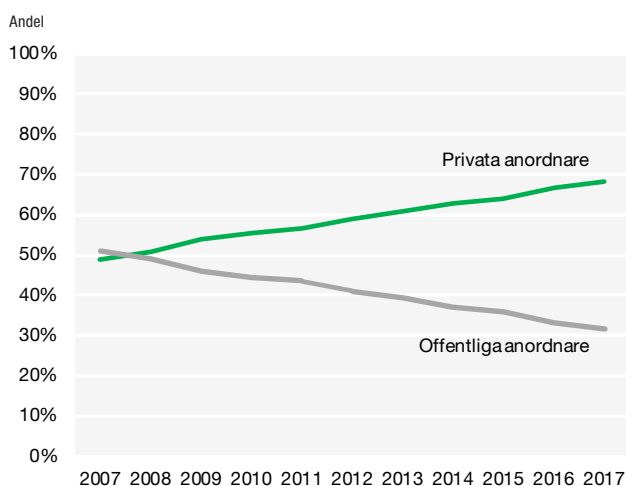

Diagram 1.6 Studerande efter anordnare, 2007–2017

⁶ Anordnare med pågående utbildningsomgångar. Se definitioner av anordnare och pågående utbildningsomgångar i avsnitt 1.10 Definitioner.

Antalet aktiva studerande har ökat från 33 700 till 50 300. Hela ökningen har skett hos privata anordnare samtidigt som det skett en liten minskning av studerande hos offentliga anordnare.

Under 2017 fanns 34 400 av de studerande hos privata anordnare och 15 900 hos offentliga anordnare. Av de studerande hos offentliga anordnare fanns 93 procent hos kommuner eller kommunförbund.

Totalt var det i genomsnitt 228 studerande per anordnare under 2017. För privata anordnarna var genomsnittet 268 studerande och för offentliga 173 studerande.

1.3 Sökande och sökande per plats

Sedan 2014 samlas personuppgifter in om de sökande vilket gör det möjligt att redovisa hur många unika personer som söker till en yrkeshögskoleutbildning. Eftersom 2014 var första året sökandeinsamlingen genomfördes, finns ingen statistik om unika sökande eller behöriga sökande för tidigare år. Inför 2015 gjordes en del förändringar i insamlingen vilket medförde att det enbart är uppgifter om behöriga sökande som är jämförbara från och med 2014 och framåt. Uppgifter om unika sökande personer (oavsett behöriga eller obehöriga sökande) är endast jämförbara från 2015 och framåt.

Sedan lång tid tillbaka samlar myndigheten även in uppgifter om hur många ansökningar det varit till varje utbildningsomgång. Anordnarna rapporterar in antalet ansökningar som inkommit till utbildningen i samband med att de rapporterar in startsignalen för utbildningen men utan personuppgifter om de sökande. Personer som sökt till flera utbildningar räknas en gång för varje utbildning. För att kunna göra jämförelser över längre tid redovisas även statistik om antalet ansökningar.

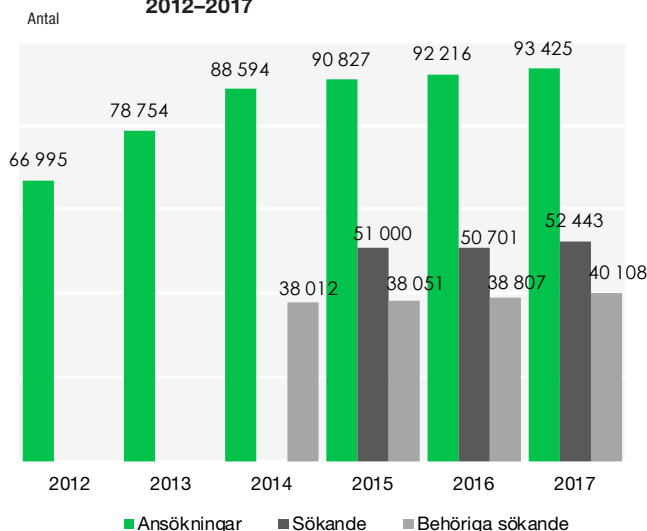
Tre av fyra sökande är behöriga till minst en utbildning

Antalet sökande till utbildningsomgångarna som startade under året ökade något 2017 jämfört med 2016. Totalt sökte 52 400 personer till omgångarna som startade 2017 jämfört med 50 700 personer 2016.

Även antalet behöriga sökande har ökat, från 38 000 till 40 100 mellan 2014 och 2017. Drygt tre av fyra som sökte en utbildning var behöriga till minst en utbildning 2017.

Av de behöriga sökande var andelen kvinnor 59 procent, medelåldern 31,2 år och precis som tidigare år hade kvinnor en något högre medelålder än män. Åtta av tio behöriga sökande var födda i Sverige.

Diagram 1.7 Ansökningar, sökande och behöriga sökande, 2012–2017

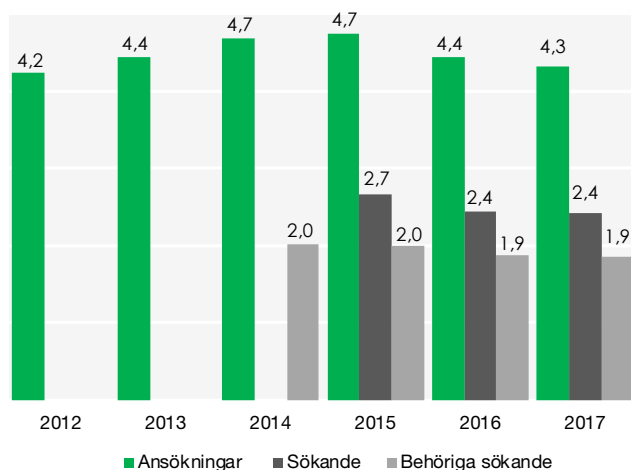

Ser man istället på antalet ansökningar kan utvecklingen följas i ett längre perspektiv. Det visar sig då att antalet ansökningar har ökat från 67 000 till 93 400 mellan 2012–2017, vilket motsvarar en ökning med 39 procent.

Antalet sökande per plats är oförändrat

Totalt fanns det 21 600 platser att söka till på de utbildningar som startade 2017. Antalet sökande var 52 400 och av dessa var 40 100 behöriga. Det innebär i snitt 2,4 sökande per plats och 1,9 behöriga sökande per plats vilket är detsamma som 2016. Samtliga parametrar, platser, sökande och behöriga sökande är fler än 2016.

Diagram 1.8 Ansökningar, sökande och behöriga sökande per plats, 2012–2017

Antalet utbildningsplatser skiljer sig mycket mellan utbildningsområdena. Varje enskild sökande påverkar därför måttet antalet behöriga sökande per plats olika mycket för olika områden.

Precis som med antalet platser är det stor skillnad i antalet behöriga sökande per plats mellan de olika utbildningsområdena.⁷ Liksom tidigare år hade Transporttjänster flest behöriga sökande per plats 2017 med 3,9 behöriga sökande per plats. Lägst hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 1,4 behöriga sökande per plats.

Diagram 1.9 Behöriga sökande per plats efter utbildningsområde 2017

Notera: Tre små utbildningsområden med vardera färre än 100 platser visas inte i diagrammet.

1.5 Antagna som påbörjat studier

Hittills är det 20 300 antagna som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startade under 2017 men det förväntas tillkomma inhoppare under utbildningarnas gång.

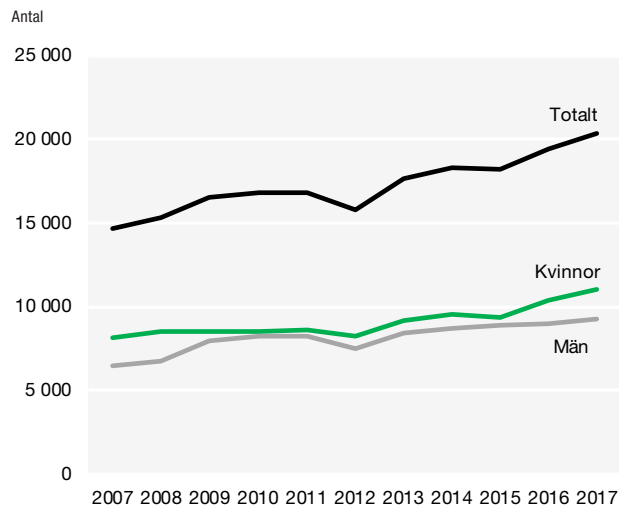
Stor ökning av antagna som påbörjat studier

Antalet antagna som påbörjat studier har i stort sett ökat kontinuerligt under perioden 2007–2017 från 14 600 till 20 300. Det är en ökning med 39 procent. Undantaget är 2012 då det var en tillfällig nedgång vilket berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av kvalificerad yrkesutbildning.

⁷ Personer som var behöriga sökande till utbildningar inom flera utbildningsområden räknas en gång för varje område.

Ökningen under perioden har varit större i procent bland männen. Antalet kvinnor ökade med 36 procent och män med 42 procent. I antal motsvarar det 2 900 fler kvinnor och 2 700 fler män. Under 2017 var det 11 100 kvinnor och 9 300 män som påbörjade studier.

Diagram 1.10 Antagna som påbörjat studier, 2007–2017

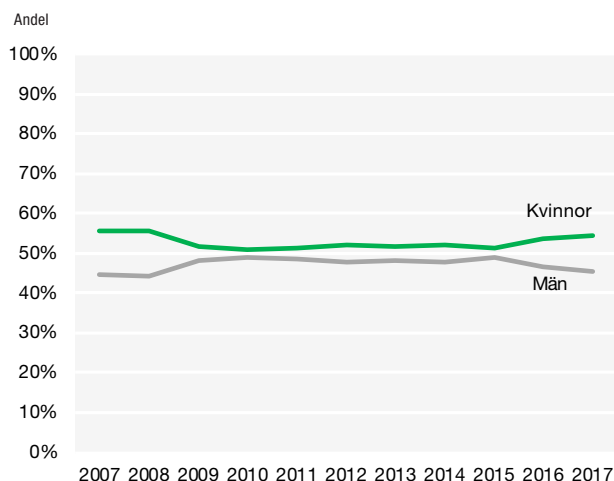

Under perioden 2007–2017 har det årligen varit fler antagna som påbörjat studier på längre utbildningar (omfattar minst två års heltidsstudier) jämfört med de kortare utbildningarna. I början av perioden låg andelen som påbörjat längre utbildningar på 62–63 procent. Därefter har skillnaderna minskat och andelen har under de senaste åren legat på 56–58 procent.

Könsfördelningen ojäm i de fem stora utbildningsområdena

Könsfördelningen för de antagna som påbörjat studier har under perioden 2007–2017 varit jämn varje år totalt sett. Andelen kvinnor har varierat mellan 51 och 56 procent. De senaste två åren har andelen kvinnor varit 54 procent och andelen män 46 procent.

Diagram 1.11 Antagna som påbörjat studier efter kön, 2007–2017

Däremot har könsfördelningen varit skev inom de flesta utbildningsområdena under hela eller merparten av perioden 2007–2017. Kultur, media och design är enda området som årligen haft en jämn könsfördelning.⁸ Pedagogik och undervisning har haft en jämn könsfördelning sedan 2010 då trafiklärautbildningarna tillkom. Dessa två områden var de enda som hade en jämn könsfördelning bland antagna som påbörjade studier 2017.

Inom de fem stora utbildningsområdena var könsfördelningen mycket ojämn 2017. Andelen kvinnor var 91 procent inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och 76 procent inom Ekonomi, administration och försäljning. Inom Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning varierade andelen män mellan 74 procent och 80 procent.

Diagram 1.12 Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön 2017

	Andel	Antal
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	91% 9%	3 080
Friskvård och kroppsvård	85% 15%	130
Juridik	85% 15%	170
Ekonomi, administration och försäljning	76% 24%	4 894
Hotell, restaurang och turism	76% 24%	968
Journalistik och information	73% 27%	409
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog, fiske	66% 34%	596
Kultur, media och design	56% 44%	807
Pedagogik och undervisning	53% 47%	299
Transporttjänster	31% 69%	868
Samhällsbyggnad och byggt teknik	26% 74%	2 704
Data/IT	25% 75%	2 497
Teknik och tillverkning	20% 80%	2 702
Totalt, alla utbildningsområden	Kvinnor 54% 46% Män	20 325

Notera: Tre små utbildningsområden visas inte i diagrammet.

Könsfördelningen för antagna som påbörjat studier har mellan 2012–2017 förändrats mest inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog, och fiske. Där har andelen kvinnor ökat från 56 procent till 66 procent.

Inom fyra av de fem stora utbildningsområdena har könsfördelningen varit i stort sett oförändrad och mycket ojämn under den senaste femårsperioden. Inom det största området Ekonomi, administration och försäljning har en redan ojämn könsfördelning blivit ännu mer ojämn. Andelen män har minskat från 30 procent till 24 procent.

Inom det mellanstora området Transporttjänster, som hade en jämn könsfördelning i början av perioden, har andelen kvinnor minskat från 47 procent till 31 procent.

⁸ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor respektive män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

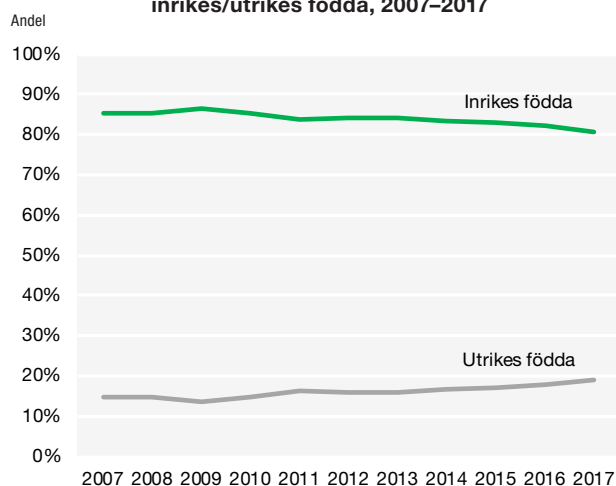
Andelen utrikes födda har ökat men varierar mellan utbildningsområdena

Under perioden 2007–2017 har andelen utrikes födda bland antagna som påbörjat studier ökat från 15 procent till 19 procent. År 2017 var andelen utrikes födda högre bland män som påbörjat studier (21 procent) än bland kvinnor som påbörjat studier (18 procent).

Andelen utrikes födda bland de som påbörjat studier varierar mycket mellan områdena. Pedagogik och undervisning var det område som hade högst andel 2017 med 45 procent. Detta är dock ett litet område där andelen utrikes födda har varierat mycket över tid. Data/IT hade näst högst andel utrikes födda med 25 procent. Lägst andel hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 5 procent. Detta område har över tid haft en låg andel utrikes födda.

Mellan 2012–2017 har andelen utrikes födda ökat mest inom Pedagogik och undervisning, från 23 procent till 45 procent. Hela ökningen är ett resultat av att nya utbildningar till studiehandledare på modersmål tillkom under 2016. Inom dessa utbildningar är andelen utrikes födda mycket hög.

Diagram 1.13 Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda, 2007–2017

Inom både Samhällsbyggnad och byggt teknik och Teknik och tillverkning har andelen utrikes födda ökat från 15 procent till 22 procent. Inom Hotell, restaurang och turism har andelen ökat från 11 procent till 18 procent. Andelen utrikes födda har minskat mest inom Kultur, media och design, från 16 procent till 12 procent.⁹

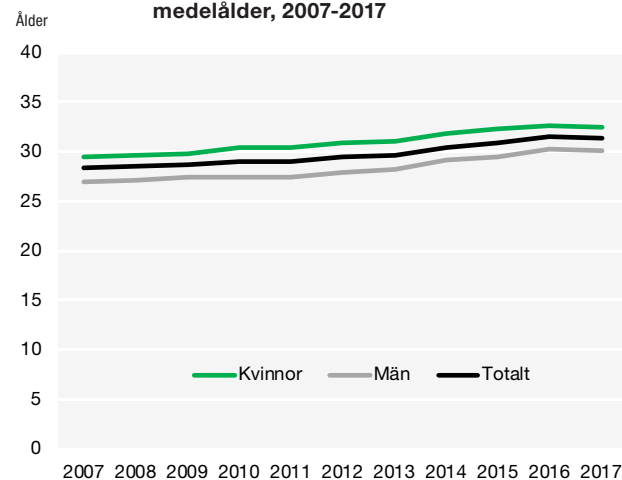
⁹ Jämförelserna är exklusive fem utbildningsområden som var små 2012 eller 2017.

Ökad medelålder

Medelåldern bland antagna som påbörjat studier har ökat från 28,4 år till 31,4 år mellan 2007 och 2017. Ökningen har framförallt skett sedan 2011. Det senaste året har dock ökningen stannat av. Bland kvinnor har medelåldern ökat från 29,5 år till 32,5 år och bland män från 27,0 år till 30,1 år mellan 2007 och 2017.

Medelåldern har ökat inom de flesta av utbildningsområdena. De fem stora områdena har alla haft en ökning av medelåldern med 2–3 år.

Diagram 1.14 Antagna som påbörjat studier efter medelålder, 2007–2017

Nästan halva skillnaden i medelålder mellan könen är ett resultat av den mycket skeva könsfördelningen inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som hade 91 procent kvinnor bland antagna som påbörjade studier 2017. Detta är ett stort område som har en betydligt högre medelålder än de övriga stora områdena och det får därför en stor påverkan på medelåldern för kvinnor. Inom området var medelåldern 36,2 för kvinnor och 35,4 för män.

Över tid har det varit stora skillnader i medelålder mellan utbildningsområdena. Hälso- och sjukvård samt socialt arbete hade högst medelålder med 36,1 år 2017. Lägst medelålder hade Kultur, media och design med 27,8 år.¹⁰

Det är stora skillnader i medelålder mellan inrikes- och utrikes födda. Medelåldern bland antagna som påbörjade studier 2017 var 30,8 år för inrikes födda och 34,1 år för utrikes födda. I åldersgruppen 29 år och yngre var andelen utrikes födda endast 13 procent men i åldersgruppen 30 år och äldre var motsvarande andel dubbelt så hög med 26 procent.

¹⁰ Jämförelserna är exklusive tre små utbildningsområden.

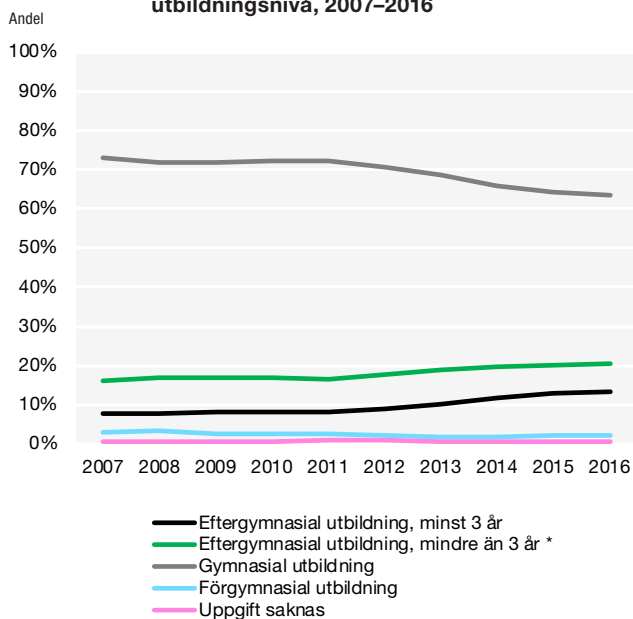
Utbildningsnivån bland de som påbörjar studier har ökat

Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier har ökat mycket under perioden 2007–2016. Andelen som har genomgått en eftergymnasial utbildning på minst tre år före YH/KY-utbildningen har ökat från 8 procent till 13 procent. Av de kvinnor som påbörjade sin utbildning 2016 hade 15 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år. Motsvarande andel för män var 11 procent.

Även andelen som har minst en termin men mindre än tre år av eftergymnasiala studier före YH/KY har ökat, från 16 procent till 20 procent.

Den sammanlagda andelen som har *minst en termin* av eftergymnasiala studier före YH/KY har ökat från 24 procent till 34 procent. Värt att notera är att nästan hela ökningen i utbildningsnivå har skett de fem senaste åren. För kvinnor var andelen som hade en eftergymnasial utbildning på *minst en termin* innan YH/KY-utbildningen 36 procent 2016. Motsvarande andel för män var 31 procent.

Diagram 1.15 Antagna som påbörjat studier efter utbildningsnivå, 2007–2016

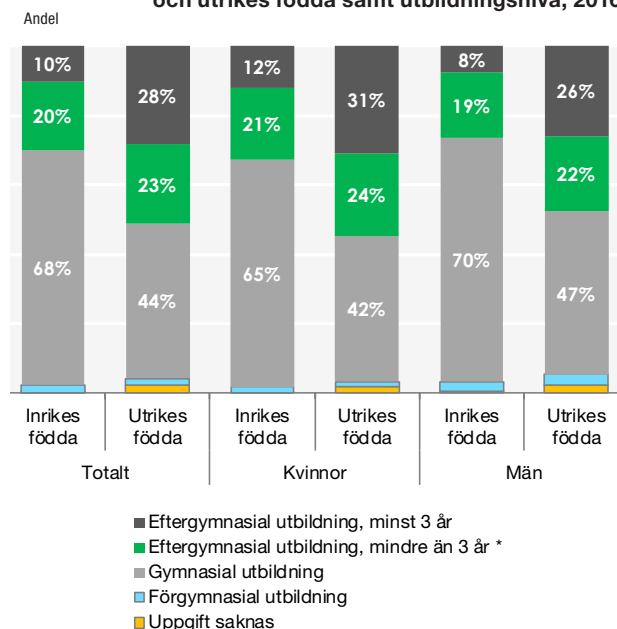
Kvinnor hade generellt sett en högre utbildningsnivå än män. Inom nästan alla stora grupperingar efter utbildningsområde, åldersgrupp och kön var det en högre andel kvinnor än män som hade genomgått en eftergymnasial utbildning på minst tre år före yrkeshögskoleutbildningen.

Några andra faktorer som påverkar skillnaden i utbildningsnivå mellan könen är skillnader i andelen unga och andelen utrikes födda.

Utbildningsnivån var mycket högre för utrikes födda än för inrikes födda

Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier skiljer sig mycket åt mellan inrikes födda och utrikes födda. Utrikes födda hade i högre grad en eftergymnasial utbildning på minst tre år före sin yrkeshögskoleutbildning jämfört med inrikes födda, 28 procent respektive 10 procent. Den sammanlagda andelen som hade *minst en termin* av eftergymnasiala studier före yrkeshögskoleutbildningen var 51 procent för utrikes födda och 30 procent för inrikes födda.

Diagram 1.16 Antagna som påbörjat studier efter inrikes- och utrikes födda samt utbildningsnivå, 2016

Det var skillnader i utbildningsnivå mellan könen, både bland inrikes- och utrikes födda. Av de utrikes födda kvinnorna hade 31 procent genomgått en eftergymnasial utbildning på minst tre år före yrkeshögskoleutbildningen. Motsvarande andel för utrikes födda män var 26 procent. Den sammanlagda andelen som hade minst en termin av eftergymnasiala studier före yrkeshögskoleutbildningen var 55 procent för utrikes födda kvinnor och 48 procent för utrikes födda män.

Av de inrikes födda kvinnorna hade 12 procent genomgått en eftergymnasial utbildning på minst tre år före sin yrkeshögskoleutbildning. Motsvarande andel för inrikes födda män var 8 procent. Den sammanlagda andelen

som hade minst en termin av eftergymnasiala studier före yrkeshögskoleutbildningen var 33 procent för inrikes födda kvinnor och 27 procent för inrikes födda män.

Mer än hälften hade genomgått ett yrkesförberedande gymnasieprogram eller motsvarande

För nio av tio antagna som påbörjat studier fanns uppgift om avslutad gymnasieutbildning. Av dessa hade 57 procent genomgått ett yrkesförberedande gymnasieprogram på 2-3 år eller motsvarande och 38 procent ett studieförberedande gymnasieprogram på 3-4 år eller motsvarande. Resterande fanns främst inom det individuella gymnasieprogrammet och studieförberedande gymnasieprogram på 2 år eller motsvarande.

För en tiondel av de antagna som påbörjat studier 2016 saknas det uppgift om avslutad gymnasieutbildning i utbildningsregistret hos Statistiska centralbyrån. På grund av detta går det inte att dra några säkra slutsatser om eventuella skillnader i gymnasiebakgrund mellan kvinnor och män. Inte heller om förändringar över tid.

Medelåldern bland antagna som påbörjade studier 2017 var 31,4 år. Endast en fjärdedel var 24 år eller yngre, vilket innebär att för de flesta antagna som påbörjat studier har det gått många år sedan de avslutade sin gymnasieutbildning. Detta medför att många har hunnit med att skaffa sig ytterligare utbildning, vilket gör att deras gymnasiebakgrund blir mindre intressant i sammanhanget.

1.6 Studerande

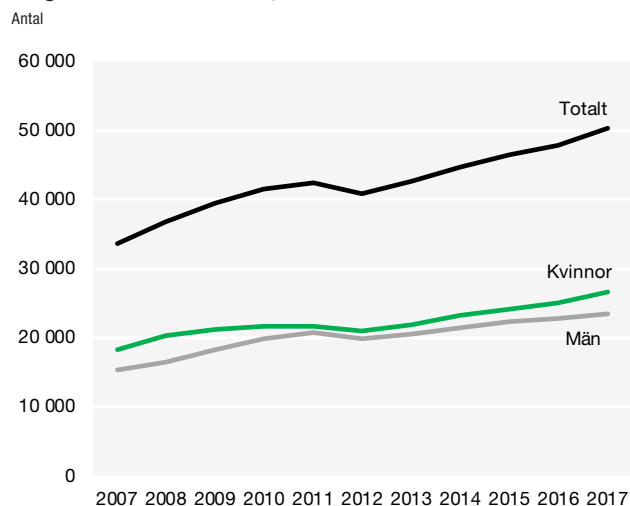
Antal studerande avser här alla som varit med på minst en förteckning över *aktiva studerande*¹¹ under ett kalenderår. Notera att måttet antal studerande lämpar sig mindre bra för uppföljning av pågående volymer över tid eftersom det inte görs någon skillnad på hur stor del av året som utbildningen pågått eller om utbildningen bedrivits på heltid eller deltid. För uppföljning av volymer rekommenderas istället måttet antal utbetalda årsplatser som finns i årsredovisningen.

Antalet studerande har ökat mycket

Under perioden 2007–2017 har antalet studerande ökat i stort sett kontinuerligt. Antalet studerande har ökat från 33 700 till 50 300, vilket motsvarar en ökning med

49 procent. Det var en tillfällig nedgång 2012 som berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av kvalificerade yrkesutbildningar.

Diagram 1.17 Studerande, 2007–2017

Ökningen i procent har varit större i bland män än bland kvinnor 2007–2017. Antalet studerande kvinnor har ökat med 8 300, motsvarande 45 procent. Antalet studerande män har också ökat med 8 300, motsvarande 54 procent. År 2017 var antalet studerande kvinnor 26 700 och antalet studerande män 23 600, vilket motsvarar 53 procent respektive 47 procent.

Myndigheten har sedan 2011 sett en ökad efterfrågan på arbetsmarknaden inom Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik, vilket har medfört att dessa har prioriterats i ansökningsomgångarna. Antalet studerande inom dessa två områden har därför ökat mycket, vilket även gäller för området Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik har i och med ökningen fått en kraftigt ökad andel av alla studerande jämfört med 2011. Andelen har ökat från 9 procent till 14 procent för båda områdena.

Mycket ojämn könsfördelning inom de fem stora utbildningsområdena

Könsfördelningen bland de studerande är totalt sett jämn men för utbildningsområdena ser det helt annorlunda ut. Det var endast tre utbildningsområden som hade en jämn könsfördelning 2017. Det var Kultur, media och design, Pedagogik och undervisning samt Säkerhetstjänster.

¹¹ Se definition av aktiva studerande i avsnitt 1.10 Definitioner.

Inom de fem stora utbildningsområdena var könsfördelningen mycket ojämn. Andelen kvinnor var 90 procent inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och 77 procent inom Ekonomi, administration och försäljning. Inom Samhällsbyggnad och byggt teknik, Data/IT samt Teknik och tillverkning varierade andelen män mellan 75 procent och 81 procent.

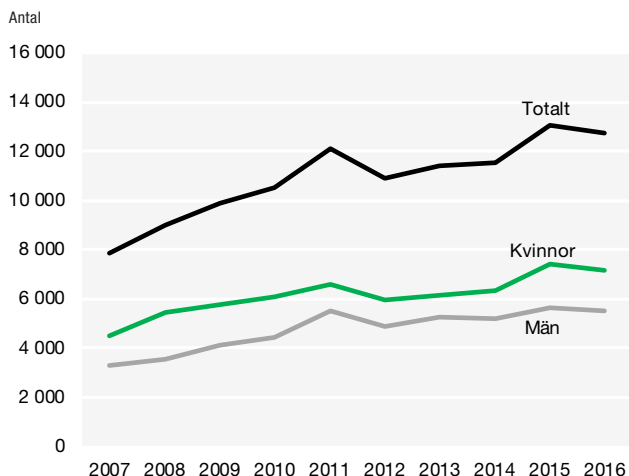
Könsfördelningen bland studerande har varit skev inom de flesta områdena under hela eller merparten av perioden 2007–2017. Kultur, media och design är det enda området som årligen haft en jämn könsfördelning¹² under perioden. Pedagogik och undervisning har haft en jämn könsfördelning sedan 2010 då trafiklära utbildningarna tillkom och Säkerhetstjänster sedan 2015.

1.7 Examinerade

Stor ökning av antalet examinerade

Antalet examinerade har ökat kraftigt mellan 2007–2016, från 7 800 till 12 700. Ökningen har berott både på ett ökat antal som bedrivit studier och en ökad examensgrad (bättre prestationer). Både för kvinnor och män har antalet examinerade ökat under perioden. Av de examinerade 2016 var 7 200 kvinnor och 5 500 män.

Diagram 1.18 Examinerade, 2007–2016

Jämfört med 2015 var det ungefär 300 färre examinerade 2016. Minskningen beror inte på lägre examensgrad utan på att färre bedrivit studier på de utbildningar som avslutades 2016 jämfört med året innan. Det finns emellertid en viss eftersläpning i statistiken över examinerade då examinerade tillkommer på grund av sena kompletteringar.

¹² En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor respektive män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

Antalet examinerade 2016 förväntas därför öka med upp till 100 examinerade. På grund av eftersläpningen är 2016 det senaste året som redovisas i rapporten. Preliminärt förväntas antalet examinerade 2017 bli runt 13 100.

En tydlig ökning av antalet examinerade skedde 2011. Den tillfälliga uppgången berodde nästan enbart på två extrasatsningar som gjordes åren innan där ytterligare utbildningar, utöver den ordinarie ansökningsomgången beviljades. I den första extrasatsningen 2009 beviljades 55 utbildningar med en utbildningsomgång vardera och merparten avslutades 2011. Den andra extrasatsningen gjordes 2010 och var riktad mot Västra Götalands län för att möta strukturomvandlingen i länet. Det beviljades 30 utbildningar med en omgång vardera, varav de flesta avslutades under 2011.

I första hand påverkas antalet examinerade av volymförändringar, det vill säga hur många som bedrivit studier på de utbildningar som avslutas under ett visst år. I andra hand påverkas antal examinerade av hur stor andel som slutför sin utbildning och tar examen. Med andra ord kan antalet examinerade öka på grund av bättre prestationer även om antalet som bedrivit studier är oförändrat.

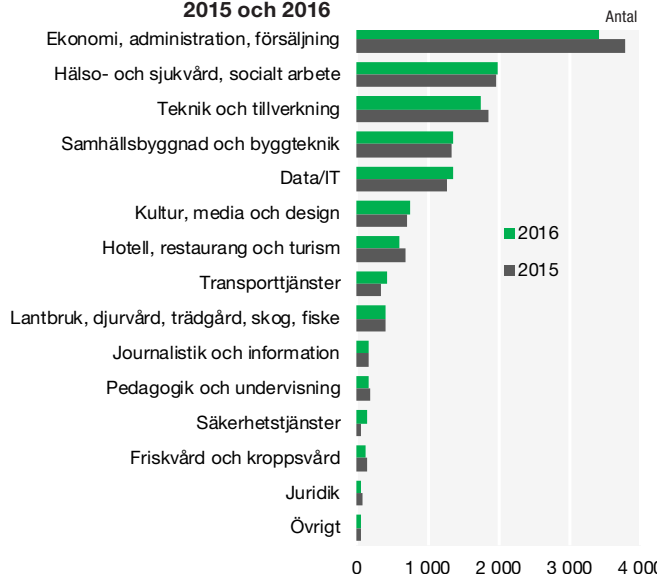
Eftersom antalet som bedrivit studier har ökat mellan 2007–2016 hade antalet examinerade ökat även om examensgraden varit oförändrad. Ökningen hade däremot inte varit lika stor.

Fem stora utbildningsområden påverkar utvecklingen av examinerade

De fem största utbildningsområdena är Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning. Drygt tre av fyra examinerade 2016 har gått en utbildning inom något av dessa områden. Tillsammans står de fem stora områdena för drygt 90 procent av den totala ökningen av examinerade 2007–2016.

Minskningen av antalet examinerade mellan 2015 och 2016 skedde framförallt inom det största området Ekonomi, administration och försäljning. Även inom Teknik och Tillverkning minskade antalet examinerade medan antalet examinerade ökade något inom de tre övriga stora områdena.

Diagram 1.19 Examinerade efter utbildningsområde, 2015 och 2016

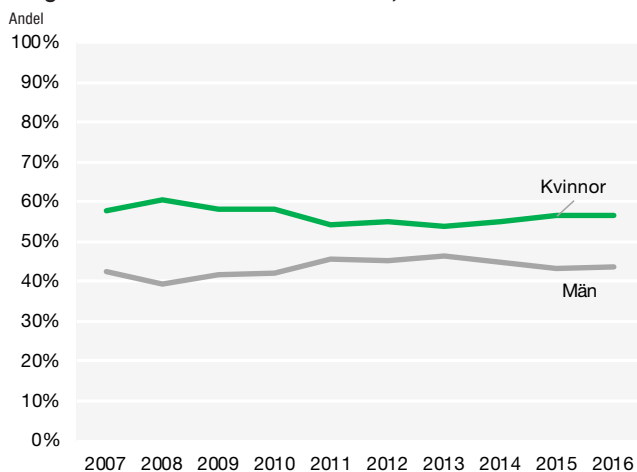
Notera: Inom utbildningsområdet Miljövård och miljöskydd avslutades inga utbildningar under 2015 och 2016 varför inga examinerade finns inom detta område.

Ökad andel kvinnor bland de examinerade

Under hela perioden 2007–2016 har det varit fler kvinnor än män bland de examinerade. Andelen kvinnor var som högst 2008 med 61 procent. Därefter blev könsfördelningen jämnare och andelen kvinnor låg under 2011–2014 på runt 54–55 procent. Sedan dess har andelen examinerade kvinnor ökat något och 2016 var 56 procent kvinnor och 44 procent män.

Ökningen av andelen kvinnliga examinerade sedan 2014 beror framförallt på en större volymökning av kvinnor. Mellan 2014 och 2016 ökade antalet som bedrivit studier på de utbildningar som avslutades under året med 1 300, varav 900 kvinnor och 400 män. De två utbildningsområden där antalet kvinnor ökade mest hade dessutom en hög examensgrad (Kultur, media och design) eller en medelhög examensgrad (Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete).

Diagram 1.20 Examinerade efter kön, 2007–2016

Könsfördelningen varierar mellan utbildningsområdena. De fem stora områdena¹³ har alla en mycket skev könsfördelning bland examinerade. Inom Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete och inom Ekonomi, administration och försäljning är andelen kvinnor hög med 92 procent respektive 75 procent av de examinerade 2016. Inom Samhällsbyggnad och byggt teknik, Data/IT samt Teknik och tillverkning är istället andelen män hög och 2016 stod männen för mellan 75 procent och 77 procent av de examinerade inom dessa områden.

Diagram 1.21 Examinerade efter utbildningsområde och kön, 2016

	Andel	Antal
Hälsa- och sjukvård, socialt arbete	92% 8%	1 992
Friskvård, kroppsvård	87% 13%	123
Hotell, restaurang, turism	78% 22%	587
Ekonomi, administration, försäljning	75% 25%	3 416
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog, fiske	72% 28%	392
Journalistik, information	72% 28%	166
Kultur, media, design	60% 40%	746
Säkerhetstjänster	43% 57%	134
Pedagogik, undervisning	41% 59%	164
Samhällsbyggnad, byggt teknik	25% 75%	1 348
Transporttjänster	24% 76%	433
Teknik och tillverkning	24% 76%	1 747
Data/IT	23% 77%	1 345
Totalt, alla utbildningsområden	Kvinnor 56% 44% Män	12 715

Notera: Tre små utbildningsområden med färre än 100 examinerade visas inte i diagrammet. Det förväntas tillkomma totalt 70–100 examinerade 2016 som har gjort sena kompletteringar.

1.8 Examensgrad

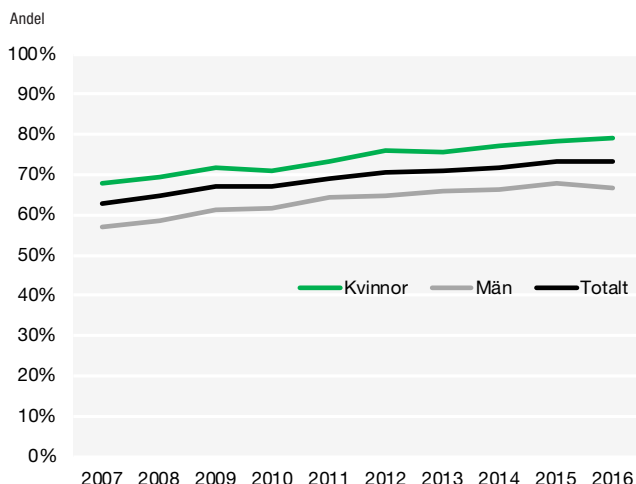
Examensgraden har ökat över tid

Examensgraden har ökat mellan 2007 och 2016, från 63 procent till 73 procent. Både totalt sett och för könen var för sig har trenden varit positiv utan några större ökningar eller minskningar mellan enskilda år. Examensgraden 2016 är i princip oförändrad jämfört med 2015.

Examensgraden för 2016 förväntas dock öka med några tiondelar och även för 2015 kan den komma att öka marginellt. Detta eftersom examinerade tillkommer i efterhand på grund av sena kompletteringar. När alla kompletteringar kommit in beräknas examensgraden, avrundat till heltal, bli 74 procent både för 2015 och 2016. På grund av eftersläpningen är 2016 det senaste året som redovisas. Preliminärt förväntas examensgraden att hamna på 72 procent 2017.

¹³ Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning.

Diagram 1.22 Examensgrad, 2007–2016

Även om examensgraden ökat för både kvinnor och män under perioden 2007–2016 har examensgraden för kvinnor minskat något under enstaka år. För män ökade examensgraden årligen mellan 2007 och 2015. Ökningen stannade dock upp under 2016 då den till och med minskade något. Det beror framförallt på att examensgraden minskade med några procentenheter mellan 2015 och 2016 inom två av de stora mansdominerade områdena, Data/IT samt Teknik och tillverkning, vilket påverkade den totala examensgraden för män.

Stor variation i examensgrad mellan utbildningsområdena

Det finns en stor variation i examensgrad mellan utbildningsområdena och har så varit över tid. Av de stora¹⁴ och mellanstora¹⁵ områdena är det Transporttjänster som har högst examensgrad 2016 med 85 procent. Nästan lika hög examensgrad har Kultur, media och design med 84 procent. Även Ekonomi, administration och försäljning och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har en examensgrad på 80 procent eller däröver. Data/IT är det område som under hela perioden haft lägst examensgrad, 2016 låg den på 58 procent. Det är en minskning med någon procentenhet jämfört med 2015.

Alla stora och mellanstora områden har i ett längre tidsperspektiv haft en positiv utveckling av examensgraden. Störst ökning har det varit för Transporttjänster samt Samhällsbyggnad och byggt teknik. Där har examensgraden ökat med 20 procentenheter mellan 2007–2016.

14 Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning.

15 Hotell, restaurang och turism, Kultur, media och design, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Transporttjänster.

Diagram 1.23 Examensgrad för stora utbildningsområden, 2007–2016

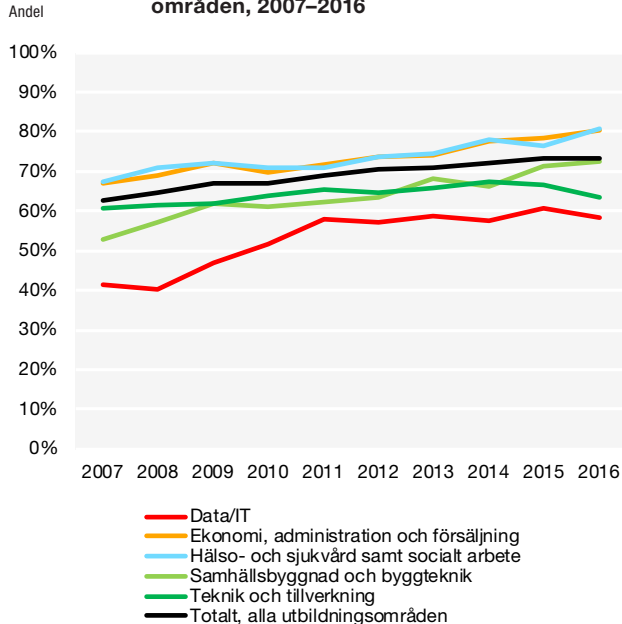
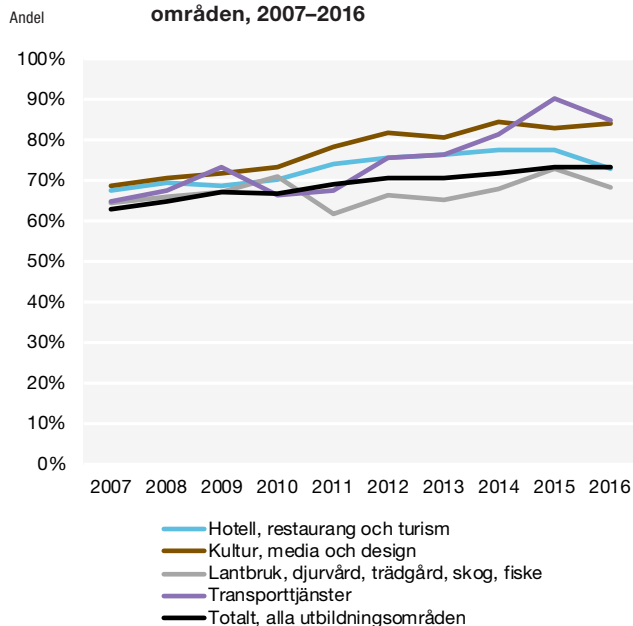

Diagram 1.24 Examensgrad för medelstora utbildningsområden, 2007–2016

Även om examensgraden, för alla stora och mellanstora områden, har ökat över tid, så har den både ökat och minskat mellan enskilda år. Det är därför viktigt att inte dra för stora slutsatser av förändringar mellan två enskilda år utan istället se på utvecklingen över tid. Vad gäller utvecklingen från föregående år utmärker sig ändå Hälso- och sjukvård samt socialt arbete bland de stora områdena. Där har examensgraden ökat med mer än 4 procentenheter mellan 2015 och 2016, vilket beror på både ökad examensgrad för många utbildningsinriktningar inom området och förändringar i områdets utbildningsutbud. För de övriga stora områdena har examensgraden förändrats i liten omfattning sedan 2015, för två

har den ökat och för två minskat. Eftersom drygt tre av fyra examinerade har gått en utbildning inom något av de fem stora områdena har dessa områden en stor påverkan på examensgraden för yrkeshögskolan totalt.

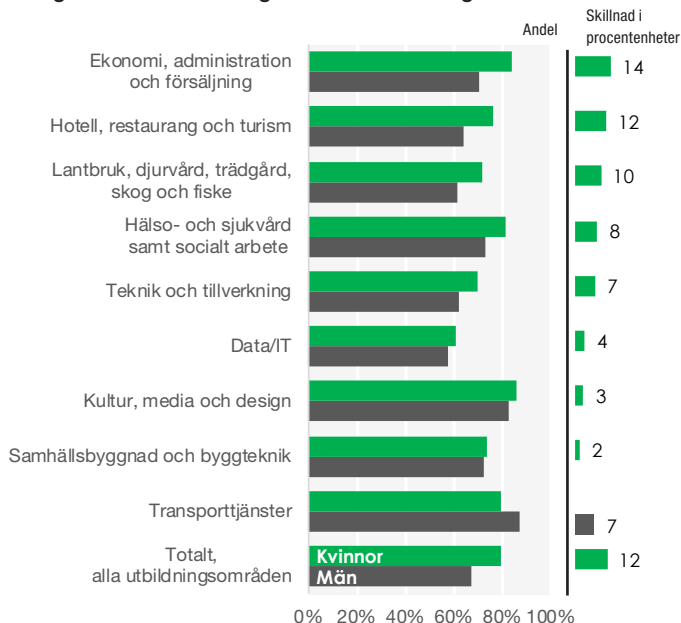
De mellanstora områdena har en mindre påverkan på den totala examensgraden. Av de fem mellanstora områdena har tre en tydligt minskad examensgrad mellan 2015 och 2016. Det är Transporttjänster, Hotell, restaurang och turism samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske. Examensgraden för de mellanstora områdena kan dock variera mer mellan enskilda år än för de stora områdena. Detta eftersom varje enskild persons påverkan på examensgraden blir större ju mindre området är.

Examensgraden mycket högre bland kvinnor än bland män

Examensgraden har ökat under perioden 2007–2016, både för kvinnor och män. För kvinnor har den ökat från 68 procent till 79 procent och för män från 57 procent till 67 procent. Kvinnorna har haft en högre examensgrad än männen under hela perioden. Skillnaden mellan könen var 12 procentenheter 2016, vilken var något större än tidigare under perioden då den legat på 9–11 procentenheter.

Kvinnor hade en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena 2016. Inom några av områdena var dessutom skillnaden mellan könen mycket stor. Av de stora och mellanstora områdena var det inom Ekonomi, administration och försäljning som skillnaden mellan könen var som störst. Det var endast inom Transporttjänster som män hade högre examensgrad än kvinnor. Inom detta område har män haft högre examensgrad än kvinnor i princip hela perioden 2007–2016.

Diagram 1.25 Examensgrad efter utbildningsområde och kön 2016

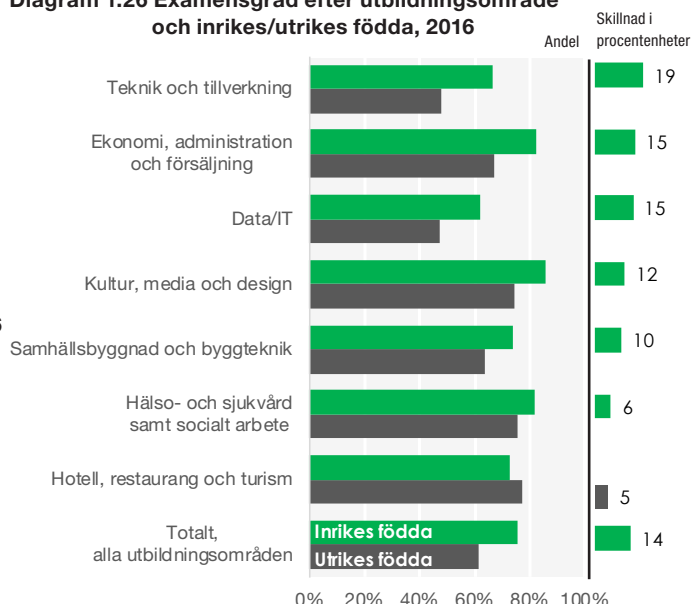
Notera: Endast de stora och medelstora områdena (nio områden) visas i diagrammet.

Den stora skillnaden mellan könen, vad gäller den totala examensgraden, är framförallt ett resultat av att kvinnor har en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena. Skillnaden är också ett resultat av att andelen kvinnor är liten inom de stora områdena som har låg examensgrad. Ett exempel är Data/IT där examensgraden var 61 procent för kvinnor och 57 procent för män 2016. Data/IT:s betydelse för den totala examensgraden skiljer sig dock mellan könen. Eftersom en stor del av de studerande på Data/IT är män bidrog området endast till 6 procent av den totala examensgraden för kvinnor men till 22 procent av den totala examensgraden för män.

Inrikes födda har mycket högre examensgrad än utrikes födda

Liksom tidigare år är den totala examensgraden 2016 betydligt högre för inrikes födda än för utrikes födda, 75 procent jämfört med 62 procent. Examensgraden är högre för inrikes födda än för utrikes födda inom nästan alla utbildningsområden och inom tre av de stora områdena, Teknik och tillverkning, Data/IT samt Ekonomi, administration och försäljning, är dessutom skillnaden mycket stor. Av de stora och mellanstora områdena är det 2016 endast inom Hotell, restaurang och turism som utrikes födda har en högre examensgrad än inrikes födda.

Diagram 1.26 Examensgrad efter utbildningsområde och inrikes/utrikes födda, 2016

Notera: Endast stora och medelstora områden med minst 100 utrikesfödda antagna som bedrivit studier visas i diagrammet (7 områden).

Föregående år var examensgraden högre för inrikes födda än för utrikes födda inom samtliga stora och mellanstora utbildningsområden. För Hotell, restaurang och turism har en minskad examensgrad för inrikes födda och en ökad för utrikes födda lett till det omvända 2016. Detta beror dels på ett förändrat utbildningsutbud inom området som haft

en negativ påverkan på examensgraden för både inrikes födda och utrikes födda. Utrikes födda har samtidigt haft en kraftigt förbättrad examensgrad inom den utbildningsinriktning som hade flest utrikes födda 2016. För utrikes födda har detta haft en större påverkan än det förändrade utbildningsutbudet, vilket lett till en stor ökning av examensgraden för denna grupp inom området.

Det är dock viktigt att tänka på att det endast var drygt 100 utrikes födda som bedrivit studier på de utbildningar som avslutades inom Hotell, restaurang och turism 2016. Varje person påverkar därför examensgraden i stor utsträckning vilket gör att den kan variera kraftigt mellan åren.

Den totala examensgraden har ökat från 71 procent till 75 procent för inrikes födda och från 58 procent till 62 procent för utrikes födda under perioden 2011–2016. Skillnaden mellan inrikes och utrikes födda i total examensgrad har varit 11–14 procentenheter varje år under perioden. Mellan utbildningsområdena har skillnaden varierat betydligt mer.

Skillnaden mellan könen i examensgrad har också varit större bland utrikes födda än bland inrikes födda varje år under perioden 2011–2016. Högst examensgrad har inrikes födda kvinnor. Examensgraden för inrikes födda män har legat 8–11 procentenheter lägre och på ungefär samma nivå som för utrikesfödda kvinnor. Utrikesfödda män har i sin tur haft en examensgrad på 11–17 procentenheter lägre än utrikesfödda kvinnor.

Vad påverkar examensgradens utveckling

Flera faktorer har påverkat den totala examensgradens utveckling:

- Studerandes prestationer
- Utbildningsutbudet och förändringar i detta
- Konkurrensen om platserna

Studerandes prestationer har varit den viktigaste faktorn för utvecklingen av den totala examensgraden men förändringar i utbildningsutbudet har också påverkat utvecklingen. Fler beviljade platser till stora områden och inriktningar med stabilt hög examensgrad har haft positiv inverkan på den totala examensgraden och tvärtom.

Två av de fem stora områdena, Data/IT och Teknik och tillverkning har en betydligt lägre examensgrad än de övriga. Eftersom de är stora har deras mycket låga examensgrad stor negativ påverkan på den totala examensgraden.

Samhällsbyggnad och byggteknik har haft en kraftigt ökad examensgrad. Det ger dock en marginell positiv påverkan på den totala examensgraden 2016 eftersom examensgraden för området ligger i nivå med den totala examensgraden.

De övriga två stora områdena påverkar den totala examensgraden positivt i olika hög grad. Ekonomi, administration och försäljning är det största utbildningsområdet och har stor betydelse för den totala examensgraden. Hälso- och sjukvård samt socialt arbete är det tredje största utbildningsområdet och har också stor betydelse för den totala examensgraden. De mellan-stora områdena har som helhet mindre betydelse.

En tredje faktor som påverkar utvecklingen av den totala examensgraden är konkurrensen om platserna till utbildningarna. Det finns ett visst positivt linjärt samband (korrelation) mellan ansökningar per plats och examensgrad. Sambandet är inte starkt men statistiskt säkerställt¹⁶. Det innebär att en ökad konkurrens om platserna på utbildningarna samvarierar med en ökad examensgrad.

En mer utförlig beskrivning av vad som har påverkat utvecklingen av den totala examensgraden finns i Statistisk årsrapport 2017.¹⁷

1.9 Sysselsättning och etablering

De utbildningar som myndigheten beviljar ska svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft. Det är därför viktigt att följa upp hur det går för de examinerade efter avslutad utbildning.

Myndigheten följer årligen upp de examinerades sysselsättning året efter examen via en enkät. Det huvudsakliga syftet med uppföljningen är att belysa hur stor andel som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på olika sätt. Enkätundersökningar riktade till de examinerade är ett sätt och i avsnitt 1.9.1 redovisas övergripande resultat från den senaste uppföljningen av studerandes sysselsättning året efter examen. Mer utförlig information och resultat finns i rapporten *Studerandes sysselsättning 2017 - YH-studerande som examinerades 2016* som finns publicerad på myh.se.¹⁸

¹⁶ Statistiskt säkerställt avser här att på signifikansnivån 99 procent finns det ett samband mellan examensgrad och ansökningar per plats. Det innebär mindre än 1 procents risk att sambandet är slumpmässigt.

¹⁷ Dnr MYH 2016/4273, finns publicerad på myh.se/statistik

¹⁸ Dnr MYH 2017/852, finns publicerad på myh.se/statistik

Ett annat sätt att mäta anknytningen till arbetsmarknaden är att använda registeruppgifter för att undersöka de examinerades ställning på arbetsmarknaden. Statistiska centralbyrån har tagit fram statistik om etableringen på arbetsmarknaden för examinerade från yrkeshögskolan utifrån registerbaserade uppgifter om bland annat sysselsättning, inkomst och arbetslöshet. I avsnitt 1.9.2 redovisas övergripande resultat från denna statistik. En rapport och tillhörande tabeller finns på Statistiska centralbyråns webbplats^{19, 20}. Där finns uppgifter både på en övergripande nivå och för utbildningsinriktningar. Vissa nyckeltal finns även framtaget för utbildningarna.

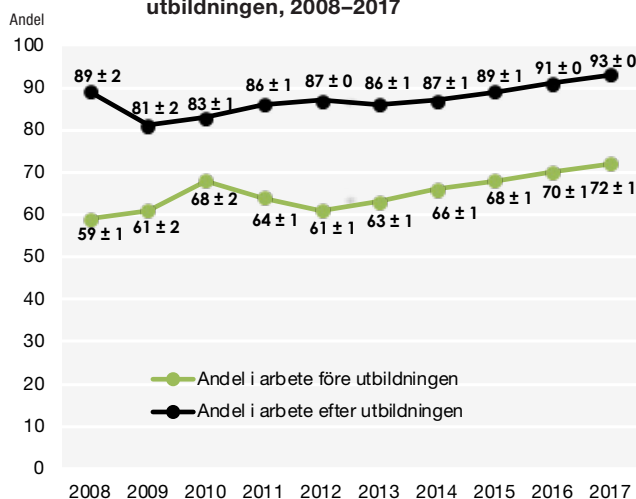
I kapitel 1.9.3 redovisas ytterligare ett resultatmått som myndigheten kallar verkningsgrad. Där utgår beräkningen istället utifrån antagna som bedrivit studier, inte enbart från examinerade.

1.9.1 Examinerades sysselsättning året efter examen

Andelen i arbete är den högsta hittills

Andelen examinerade som har arbete året efter sin examen har legat både högt och stabilt under många år men 2017 är den hittills högsta nivån, 93 procent.

Diagram 1.27 Examinerade i arbete före och efter utbildningen, 2008–2017

Även andelen som hade arbete före utbildningen har legat stabilt mellan 60–70 procent under flera år.

Det är 87 procent som är anställda och fem procent som är egenföretagare 2017. Andelen egenföretagare har legat runt 4–5 procent de senaste åren. Precis som tidigare år fanns högst andel egenföretagare inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske där andelen var 28 procent.

¹⁹ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/analyser-och-statistik-om-befolkningens-utbildning/>

²⁰ SCB, Temarapport 2017:10, Etablering på arbetsmarknaden efter kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar

Data/IT och Teknik och tillverkning ökar

Inom de flesta områdena har en hög andel av de examinerade arbete året efter examen. I två av de stora områdena, Data/IT och Teknik och tillverkning, som under längre tid haft lägre andel i arbete än övriga, har det skett en markant ökning mellan 2016 och 2017. Skillnaden mellan åren är statistisk säkerställd.²¹ Även inom vissa andra områden finns små ökringar men som inte är statistiskt säkerställda. Det är ökningen inom Data/IT och Teknik och tillverkning som förklarar ökningen av det totala resultatet.

Skillnaderna mellan olika grupper jämnas ut efter examen

Generellt har kvinnor i högre grad än män haft ett arbete före utbildningen men efter examen har skillnaderna jämnats ut. Det har sett ut så under flera år. Andelen som hade arbete året efter examen var lika för kvinnor och män 2017. Även skillnaderna mellan olika åldersgrupper jämnades ut efter utbildningen. I den yngsta åldersgruppen har utbildningen gjort störst skillnad om man ser till andelen som hade arbete före och efter utbildningen. Inrikes födda har i högre grad ett arbete både före och efter utbildningen jämfört med utrikes födda. Där jämnas inte skillnaderna ut i samma utsträckning som för kön och åldersgrupper.

Hälften arbetar hos arbetsgivare där de gjort LIA – få återgår till tidigare arbetsgivare

Lärande i arbete (LIA) är en del av arbetslivets medverkan inom yrkeshögskoleutbildningarna. Under LIA-perioderna ska den studerande, under handledning på en arbetsplats, tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa sina kunskaper i en verklig arbetsmiljö.

Efter sin examen är det många som får arbete hos en arbetsgivare de genomfört LIA hos. Drygt hälften, 52 procent, av de examinerade som har arbete hade genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare 2017. Andelen är i nivå med de två senaste åren. Det finns inga skillnader vare sig mellan könen eller mellan inrikes födda och utrikes födda. Däremot finns vissa skillnader mellan de olika utbildningsområdena.

Inom utbildningsområdena Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Transporttjänster har en högre andel genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare jämfört med det totala resultatet, 58 procent respektive 77 procent jämfört med det totala resultatet på 52 procent.

²¹ Statistiskt säkerställt avser här en signifikansnivån på 95 procent. Det innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procent säkerhet.

Precis som 2016 är det inom Transporttjänster som högst andel gjort LIA hos sin nuvarande arbetsgivare. Inom Friskvård och kroppsvård, Kultur, media och design, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Säkerhetstjänster har lägst andelar, vilket är i likhet med 2016.

Totalt gick 13 procent av de examinerade tillbaka till den arbetsgivare de hade före utbildningen, vilket är i nivå med tidigare år. Högst andel fanns precis som 2016 inom Säkerhetstjänster (36 procent), Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (26 procent) och Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske (21 procent).

Många får arbete fort

Majoriteten av de examinerade som fick arbete efter examen fick det fort. Redan innan utbildningen avslutades eller senast inom en månad efter examen hade närmare 80 procent ett arbete, vilket är i likhet med 2016. Inom ett halvår hade 92 procent ett arbete. Viss skillnad finns mellan utbildningsområdena.

Inom Friskvård och kroppsvård, Hotell, restaurang och turism, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Pedagogik och undervisning var det en högre andel som hade arbete inom ett halvår efter examen jämfört med det totala resultatet. Inom Data/IT, Journalistik, Kultur, media och design, Säkerhetstjänster och Teknik och tillverkning var förhållandet det omvända.

Arbetets överensstämmelse med utbildningen på samma nivå som 2016

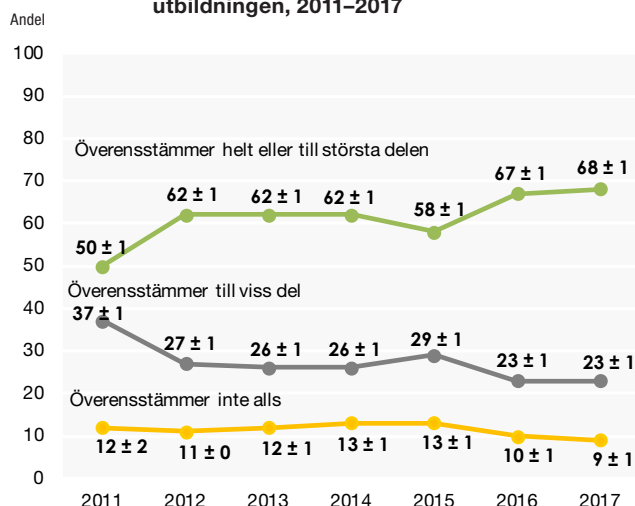
Andelen examinerade som uppgett att de hade ett arbete som överensstämde med utbildningen ligger mellan 68-91 procent beroende på i vilken grad de examinerade uppger att arbetet överensstämde.

Andelen examinerade som upp gav att arbetet helt eller till största delen överensstämde med utbildningen är i nivå med i föregående år, 68 procent vilket är den högsta nivån hittills. Andelen som uppgett att arbetet överensstämmer till viss del med utbildningen är också i nivå med 2016 (23 procent). Tillsammans är andelen som uppgett att de har ett arbete som åtminstone överensstämmer till viss del 91 procent.

Andelen som uppgett att de inte har ett arbete som överensstämmer alls med utbildningen har minskat och är nu 9 procent, vilket är den lägsta nivån hittills.

Det finns ingen skillnad mellan män och kvinnor när det gäller andelen som uppgett att de har ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen. Inte heller mellan åldersgrupperna eller mellan inrikes födda och utrikes födda.

Diagram 1.28 Arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2011–2017

Notera: Redovisas i andel och avser andel av de 93 procent som uppgett att de hade ett arbete.

De som uppgett att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen upp gav som främsta orsak, precis som tidigare år, att det var svårt att överhuvudtaget få ett arbete. Därefter upp gav de att deras nuvarande arbete var mer attraktivt på grund av arbetsvillkoren, att de saknar den erfarenhet som krävs eller att det är svårt för dem att få ett arbete där de vill bo. Män har i högre grad uppgett att de saknar den erfarenhet som krävs för att få arbetet medan kvinnor i högre grad angett att de även har en annan utbildning och arbetar inom det.

Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Transporttjänster och Pedagogik och undervisning har en högre andel av de examinerade uppgett att de har ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen jämfört med det totala resultatet, vilket är i likhet med tidigare år. Inom Teknik och tillverkning och Hotell, restaurang och turism är resultatet det motsatta.

Examinerade har positiva upplevelser av utbildningen

Nio av tio examinerade uppger att de på sin utbildning åtminstone till viss del fått lära sig vad de behöver för att utföra sitt nuvarande arbete. Drygt hälften av dessa

uppgav att de helt eller i stor utsträckning har fått lära sig det de behöver. Detta är i likhet med 2016.

Det finns en variation mellan utbildningsområdena. Inom tre områden: Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Pedagogik och undervisning samt Transporttjänster uppgav de examinerade i hög grad att de helt eller i stor utsträckning fått lära sig det de behöver för att utföra sitt nuvarande arbete. Resultatet är bättre än det totala resultatet. Det omvända råder inom Friskvård och kroppsvård, Journalistik och information, Säkerhetstjänster och Teknik och tillverkning.

Nio av tio examinerade uppger att de är nöjda med sin utbildning som helhet, vilket är detsamma som 2016. Inom fyra utbildningsområden är de examinerade mer nöjda jämfört med det totala resultatet för samtliga områden. Det är inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Juridik, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt inom Pedagogik och undervisning. Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske har över tid haft en hög andel nöjda examinerade. Det omvända gäller för Teknik och tillverkning, Säkerhetstjänster och Journalistik och information där en lägre andel är nöjda jämfört med det totala resultatet. Trots att Säkerhetstjänster i lägre grad är nöjda jämfört med det totala resultatet så är andelen nöjda högre än 2016. Likaså har andelen nöjda inom Data/IT och Pedagogik och undervisning ökat jämfört med 2016.

Vad har påverkat resultaten?

Sannolikt är det flera orsaker som tillsammans bidrar till de goda och förbättrade resultaten. Orsakerna kan vara många och det är komplext. Framförallt beror det på konjunkturläget och arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft. Det beror också på utbildningens kvalitet, anknytning till LIA (Lärande i arbete) med mera.

När vi har analyserat resultaten inom Data/IT och Teknik och tillverkning, som är de två stora områdena som haft störst betydelse för ökningen av det totala resultatet, är det svårt att se något entydigt och utmärkande. Den goda konjunkturen samt det fortsatta stora rekryteringsbehovet tillsammans med att företagen till viss del ändrat strategier för rekrytering skulle kunna vara en förklaring till att allt fler examinerade från yrkeshögskolan får arbete. Idag anställer företag i högre utsträckning nyutexaminerade och de lär själva upp personer för att de ska kunna få den kompetens som saknas. Företagen vittnar om behovet av rätt yrkeserfarenhet men också om vikten av rätt attityd och engagemang.²²

²² Svenskt Näringsliv (2018), Rekryteringsenkäten 2018, Jobbskaparna lärmar! Kompetensbristen ökar.

Arbetsförmedlingen nämner i sin rapport *Var finns jobben? Bedömning till och med första halvåret 2018* att arbetsgivarna framförallt efterfrågar personal med högskoleutbildning, men att de på senare tid även har efterfrågat utbildade från yrkeshögskolan i allt högre grad. Detta gäller inte minst inom Data/IT och inom Administration, Ekonomi och juridik.

Myndighetens arbete och insatser spelar sannolikt en roll för resultatet. Förändrat utbildningsutbud mellan åren är en sådan sak som troligtvis påverkat resultaten. Likaså spelar den geografiska placeringen roll. När det gäller Data/IT så var utbildningarna i hög grad förlagda till storstadsområdena där man kan se att konjunkturen gått uppåt och att det funnits rekryteringsbehov 2017.

Även myndighetens insatser gällande kvalitetsgranskning spelar sannolikt roll för det förbättrade resultatet avseende andelen examinerade som har arbete. De flesta utbildningsanordnare är nöjda med den kvalitetsgranskning som gjorts och vissa har påpekat att dialogen var givande och lärorik samt att den bidragit till att göra utbildningen bättre.

Arbetslivets kännedom om och förtroende för yrkeshögskolan är också viktigt för att arbetsgivare ska rekrytera arbetskraft från yrkeshögskoleutbildningarna. I det sammanhanget spelar även LIA en stor roll. När de examinerade gör sin LIA hos en arbetsgivare får de möjlighet att visa sina kunskaper och färdigheter.

I den studie som myndigheten genomförde under 2017 i syfte att ta reda på hur nöjda arbetslivet var med den kompetens som fås av yrkeshögskolan var merparten nöjda. Drygt nio av tio uppgav att de examinerade som de hade anställt från yrkeshögskoleutbildningarna inom de fem stora utbildningsområdena svarade fullständigt eller till stor del mot behovet av kompetens. Merparten ansåg också att kompetensen svarade mot det behov som krävdes för arbetsuppgifterna. Likaså att yrkeshögskoleutbildningarna i hög grad gett den kompetens som efterfrågats och som de inte kunnat få eller haft svårt att hitta på andra håll.²³

1.9.2 Examinerares etablering på arbetsmarknaden två år efter examen

Examinerares anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på flera olika sätt. Den enkätundersökning till de examinerade som redovisades i föregående avsnitt är ett sätt. I detta avsnitt beskrivs de examinerades anknytning till arbetsmarknaden utifrån statistik om etableringsstatus som Statistiska centralbyrån (SCB) tagit

²³ Dnr MYH 2018/737, Arbetslivets nöjdhet med den kompetens som kommer från yrkeshögskolan (2018).

fram från registeruppgifter. Myndigheten för yrkeshögskolan har också vid tidigare tillfällen tagit fram motsvarande statistik, som komplement till enkätundersökningen till de examinerade om deras sysselsättning. På grund av att registeruppgifter har en viss eftersläpning är det tidigare examensår som redovisas här än i sysselsättningsenkäten.

Etableringsstatus visar en persons ställning på arbetsmarknaden under ett helt kalenderår. Det räcker inte att ha ett arbete för att räknas som etablerad utan måttet tar även hänsyn till arbetsinkomst och förekomst av arbetslöshet. För att räknas som etablerad krävs för uppföljningsåret 2015 att personen haft en arbetsinkomst på minst 224 600 kronor under året, att personen varit sysselsatt²⁴ i november 2015 samt att personen inte varit arbetslös under året.

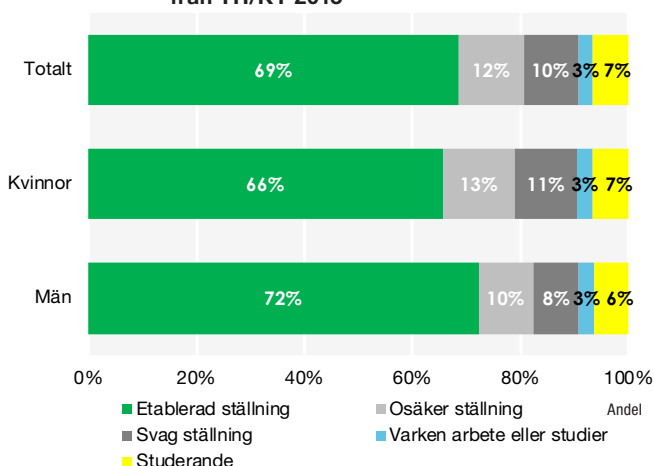
SCB redovisar etableringsstatus efter fem kategorier:²⁵

- etablerad ställning,
- osäker ställning,
- svag ställning,
- studier,
- varken arbete eller studier.

Etableringen är högre bland män

Av de examinerade från YH/KY 2013 var 69 procent etablerade på arbetsmarknaden två år efter examensåret. Ytterligare 12 procent hade osäker ställning, 13 procent hade svag ställning eller varken arbetade eller studerade och 7 procent studerade.

Diagram 1.29 Etableringsstatus 2015 för examinerade från YH/KY 2013

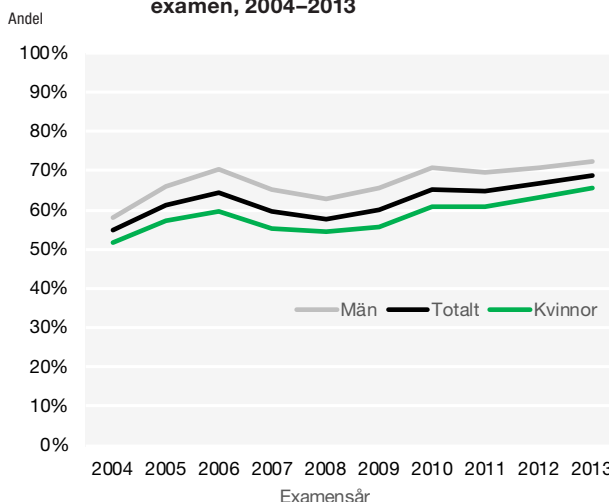
Det är en högre andel etablerade bland män än bland kvinnor. Av de examinerade 2013 var 72 procent av männen jämfört med 66 procent av kvinnorna etablerade på arbetsmarknaden 2015.

²⁴ Enligt definition i SCB:s sysselsättningsregister.

²⁵ Se beskrivning av varje kategori i avsnitt 1.10. Definitioner

Bland kvinnorna var det istället vanligare med en osäker eller en svag ställning på arbetsmarknaden.

Diagram 1.30 Andel med etablerad ställning 2 år efter examen, 2004–2013

Skilnaderna i andel etablerade mellan könen har minskat

Andelen med etablerad ställning två år efter examensåret skiljer sig mellan de olika examensåren 2004–2013. Vilka utbildningar som slutförts men även konjunktur och arbetsmarknadsläge har varierat över tiden. Etableringen följer konjunkturen och konjunkturedgången i samband med finanskrisen 2008 syns som en lägre andel etablerade för de examinerade 2007–2009. För både män och kvinnor har andelen med etablerad ställning ökat något i slutet av perioden. Ökningen har varit något större för kvinnor, vilket lett till att skillnaden mellan könen har minskat.

1.9.3 Verkningsgrad - resultat utifrån antagna som bedrivit studier

I de två studierna *Studerandes sysselsättning* och *Etableringsstudien* mäter man resultatet utifrån de som examinerats från YH- och KY-utbildningar. Det kan också vara intressant att se hur resultatet blir om man istället för de examinerade utgår från alla som bedrivit studier.

I det fallet kan man kombinera alla tre måtten: examensgrad, andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen av de som uppgett att de hade arbete (matchningsgrad). Då får man relationen mellan de tre måtten enligt formeln:

Verkningsgrad för antagna som bedrivit studier

=

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad

Verkningsgraden redovisas för det år som uppföljningen av sysselsättningen gjordes. Man utgår från examensgraden ett visst år och resultatet från rapporten *Studerandes sysselsättning* året därpå.

Myndigheten har här beräknat två varianter av verkningsgraden beroende på vald matchningsgrad;

- **Verkningsgrad 1:** Examensgrad x andel i arbete x matchningsgrad: att arbetet *överensstämmer helt eller till största delen* med utbildningen
- **Verkningsgrad 2:** Examensgrad x andel i arbete x innebär att arbetet *åtminstone överensstämmer till viss del*²⁶ med utbildningen.

Verkningsgraden för antagna som bedrivit studier har ökat under perioden 2012–2017. Detta oavsett vilken av de två alternativa beräkningarna som används. Den största ökningen skedde mellan 2015 och 2016 för både verkningsgrad 1 och 2. Det berodde till största delen på att andelen som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen ökade mellan de åren.

Verkningsgrad 1

Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen.

2012	2013	2014	2015	2016	2017
37 %	37 %	38 %	37 %	46 %	47 %

Verkningsgrad 2

*Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som **åtminstone** överensstämde till viss del med utbildningen.*

2012	2013	2014	2015	2016	2017
53 %	54 %	54 %	55 %	61 %	62 %

Alla tre måtten (examensgrad, andel i arbete och matchningsgrad) påverkar var för sig verkningsgraden, men om man vill öka verkningsgraden måste man se till alla tre måtten. Att enbart öka examensgraden räcker inte helt för att öka verkningsgraden utan även andelen i arbete och matchningsgraden måste öka. Det som påverkar mest på kort sikt är matchningsgraden som kan variera kraftigt mellan enskilda år medan de två övriga måtten är trögrörliga.

Det är viktigt att notera att verkningsgraden är ett mått som bygger på snäva antaganden. Verkningsgraden underskattas troligen om man skulle se till hur yrkeshögskolan totalt bidrar till kompetensförsörjningen. Sannolikt har åtminstone också en del av de som inte avslutat utbildningen med examen ändå kunnat bidra till att minska kompetensbristen inom relevanta områden då de tillgodogjort sig delar av utbildningen. Även examinerade som hade arbete men som inte alls överensstämde med utbildningen kan ha bidragit till arbetsmarknadens kompetensförsörjning, men inom ett annat område än det som utbildningen var avsedd för.

²⁶ Sammanslaget mått av de två svarsalternativen överensstämmer helt eller till största delen och överensstämmer till viss del

1.10 Definitioner

Antagna

Avser alla som är eller har varit studerande, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång och de som har hoppat av utbildningen. Detta inkluderar alla som varit med på minst en förteckning över studerande för en utbildningsomgång. Andelen som tillkommer under utbildningens gång är marginell.

Första förteckningen ska anordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter att omgången startat, i samband med första rekvisitionen av statliga medel. Därefter ska anordnaren skicka in en uppdaterad förteckning varje halvår i samband med en ny rekvisitionsperiod. Även för utbildningar utan statliga medel ska anordnaren skicka in förteckningar över studerande varje halvår.

Antagna som påbörjat studier efter startår används som benämning när statistiken avser omgångar som startat under ett år. Används för alla tabeller med bakgrunds-fakta.

Antagna som bedrivit studier efter avslutsår används som benämning när statistiken avser omgångar som avslutats under ett år. Används vid beräkning av examensgrad. Myndigheten har dock valt att inte publicera några tabeller över antalet antagna efter avslutsår.

Etableringsstatus

Etableringsstatus är ett registerbaserat mått som beskriver den huvudsakliga aktiviteten och anknytningen till arbetsmarknaden under ett kalenderår. SCB har tagit fram uppgifter om etableringsstatus efter kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar. Etableringsstatusen redovisas uppdelad efter fem olika kategorier. Nedan är SCB:s definitioner för uppföljnings-året 2015.

Etablerad ställning: Arbetsinkomst på minst 224 600 kronor, sysselsatt enligt SCB:s sysselsättningsregisters definition (november månad 2015), inga händelser som indikerar arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning.

Osäker ställning: Arbetsinkomst på minst 190 000 kronor och upp till 224 600 kronor (Vid inkomst av aktiv näringsverksamhet gäller ingen nedre inkomstgräns) ELLER arbetsinkomst på minst 224 600 kronor och under året förekomst av arbetslöshet (hel- eller deltid),

arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller inte klassificerad som sysselsatt enligt SCB:s sysselsättningsregister.

Svag ställning: Arbetsinkomst upp till 190 000 kronor ELLER arbetsinkomst på minst 190 000 kronor och under året förekomst av heltidsarbetslöshet/arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar.

Studerande: Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen 2014 och erhållit någon form av studieersättning samma år ELLER erhållit någon form av studieersättning under aktuellt år.

Varken arbete eller studier: Ingen arbetsinkomst under året och inte klassificerad som studerande.

Examensgrad

Avser andel examinerade i procent av antagna som bedrivit studier. Utbildningar som inte ger examen ingår inte i måttet. De antagna som bedrivit studier på dessa utbildningar utgör dock en mycket liten andel av hela populationen. Avslutsåret 2016 var andelen fyra procent.

Examinerade

Avser antal examinerade. Anordnarna rapporterar in examinerade även efter avslutstidpunkten, vilket framförallt beror på att en del studerande gör sena kompletteringar. Dessa ingår också i statistiken, vilket orsakar en viss eftersläpning.

Födelseland

Uppgifterna är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB. Myndigheten för yrkeshögskolan har valt att gruppera födelseland i fem grupper:

- * Sverige
- * Norden utom Sverige
- * EU28 utom Norden
- * Övriga världen
- * Uppgift saknas

Gymnasiebakgrund

Avser personens senaste avslutade gymnasieutbildning sista juni det år mätningen avser. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) på SCB.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med eller utan statliga medel från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH).

Outnyttjade platser vid start avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.

Första förteckningen över studerande med rekvisition ska anordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter start. Detta gäller även för utbildningar utan statliga medel. Outnyttjade platser vid start beräknas från första rekvisitionen. För inställda omgångar räknas alla platser som outnyttjade vid start.

Nästan alla omgångar bedrivs med statliga medel från MYH. Omgångarna som bedrivs med statliga medel får ta in fler studerande än det finns platser (överintag). Anordnarna får inga statliga medel för överintagen och därför räknas de heller inte som utnyttjade platser. Omgångar som bedrivs utan statliga medel får däremot inte göra överintag.

Studerande - aktiva

Avser antal aktiva studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under en avsedd period (startade, avslutade samt under hela perioden pågående omgångar). Som aktiva studerande räknas endast studerande som funnits med på minst en förteckning över studerande under en avsedd period.

Start- och slutdatum för aktiva studerande

Myndigheten har inga exakta uppgifter om när varje studerande påbörjade respektive avslutade sin utbildning. Vid beräkningen av antal aktiva studerande tillämpas därför följande regler:

- För aktiva studerande som är med på första förteckningen över studerande räknas startdatum för omgången även som startdatum för den studerande. Omgången startar tre veckor innan den första förteckningen över studerande med rekvisition av statliga medel skickas in till myndigheten.
- För aktiva studerande som är med på sista förteckningen över studerande räknas slutdatum för omgången även som slutdatum för den studerande.
- Utbetalningar av statliga medel kan pågå flera månader efter omgångens slutdatum.
- För övriga aktiva studerande (de som tillkommit efter första rekvisitionsperioden och de som hoppat av innan sista rekvisitionsperioden) räknas rekvisitionsperiodernas startdatum respektive slutdatum.

Antal studerande är inte lika med antal personer

Personer som varit aktiva studerande på flera utbildningar under en avsedd period räknas en gång för varje omgång. Antal aktiva personer var nästan 1 100 (drygt två procent) färre än antal aktiva studerande 2017.

Sökande

Ansökningar

Ansökningar är uppgifter som anordnarna rapporterar in till myndigheten för varje utbildningsomgång, utan uppgift om namn och personnummer. De rapporterar endast in antal ansökningar fördelat på kön och det saknas uppgifter om behöriga respektive obehöriga sökande. Uppgifterna summeras sedan av myndigheten, vilket innebär att en person som söker till flera utbildningsomgångar räknas en gång för varje omgång. Observera att antal ansökningar inte är detsamma som antal sökande personer, se nedanstående definition av *Sökande*.

Sökande

Avser antal unika personer som sökt till de utbildningsomgångar som startat under ett kalenderår. Med sökande avses både behöriga och obehöriga sökande.

För att räknas som sökande ska följande uppfyllas:

- Den sökande har lämnat in en ansökan där det minst finns uppgift om den sökandes namn och personnummer (eller namn och födelsedatum).
- Den sökande har lämnat in sin ansökan inom ansökningstiden (inom ordinarie eller förlängd ansökningsperiod).

Statistiken över sökande är individbaserad. SCB samlar in personuppgifter om de sökande från anordnarna på uppdrag av myndigheten. Förutom personuppgifter samlas även uppgifter in om den sökandes behörighet till utbildningen. Observera att antal sökande personer inte är detsamma som antal ansökningar. Se ovanstående definition av *Ansökningar*.

Behöriga sökande

Avser antal unika sökande personer som varit behöriga till minst en av de utbildningar som personen sökt till under ett kalenderår. Att vara behörig till en utbildning innebär att den sökande uppfyller behörighetskraven i 3 kapitlet 1-4 §§ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF), inklusive de eventuella särskilda förkunskapskrav som gäller för utbildningen.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras med ett unikt utbildningsnummer. Nästan varje utbildning har flera utbildningsomgångar med olika omgångsnummer och olika starttidpunkter.

Pågående utbildningsomgångar avser omgångar som pågått under hela eller delar av en viss period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser omgångar som startat under en viss period.

Utbildningsanordnare

En juridiskt ansvarig utbildningsanordnare är en juridisk eller fysisk person som ansvarar för en eller flera utbildningar inom YH. En juridiskt ansvarig anordnare motsvaras av ett organisationsnummer. Ungefär en tiondel av anordnarna har flera administrativa enheter under samma organisationsnummer.

Det finns fyra typer av huvudmän vad gäller anordnare: statliga, kommuner (inklusive kommunförbund), landsting samt privata (enskilda juridiska eller fysiska personer).

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) hos SCB.

Utbildningsområden och SUN inriktningar

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav). Myndigheten för yrkeshögskolan gör en egen aggregering av SUN-inriktningar på 16 utbildningsområden. Aggregeringen görs framförallt på två positioner men även på tre positioner. För information om indelning och redovisningsgrupper, se tabell 1.1.

YH-poäng

Ett års heltidsstudier motsvarar 200 YH-poäng.

Ålder

Avser den ålder som personen hade sista december det år mätningen avser.

Tabell 1.1 Grupperade utbildningsområden efter områdesstorlek

Redovisningsgrupp	Utbildningsområden inom YH och KY	SUN-inriktning
Stora utbildningsområden Minst 1 000 antagna som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats 2016	Data/IT	48 Data
	Ekonomi, administration och försäljning	34 Företagsekonomi, handel och administration
	Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	72 Hälso- och sjukvård 76 Socialt arbete och omsorg
	Samhällsbyggnad och byggt teknik	58 Samhällsbyggnad och byggnadsteknik
	Teknik och tillverkning	52 Teknik och teknisk industri 54 Material och tillverkning
Mellanstora utbildningsområden 300-999 antagna som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats 2016	Hotell, restaurang och turism	811 Hotell, restaurang och storhushåll 812 Turism, resor och fritid
	Kultur, media och design	21 Konst och media
	Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	62 Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske
	Transporttjänster	84 Transporttjänster
	Friskvård och kroppsvård	813 Idrott och friskvård 815 Hår- och skönhetsvård
Små utbildningsområden Färre än 300 antagna som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats 2016	Journalistik och information	32 Journalistik och information
	Juridik	38 Juridik och rättsvetenskap
	Miljövård och miljöskydd	85 Miljövård och miljöskydd
	Pedagogik och undervisning	14 Pedagogik och lärarutbildning
	Säkerhetstjänster	86 Säkerhetstjänster
	Övrigt	819 Personliga tjänster, övrig/ospec utbildning 999 Okänd

konst & kultur utbildning

2 Konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar

Sammanfattning

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015 men har tidigare bedrivits som så kallade kompletterande utbildningar. Utöver konst- och kulturutbildningarna ryms även inom regelverket vissa andra utbildningar som endast står under statlig tillsyn. Översiktlig information om konst- och kulturutbildningar finns i den färgade högerspalten på nästa sida. För motsvarande information om vissa andra utbildningar, se avsnitt 2.2.

Eftersom utbildningarna endast pågick under andra halvåret 2015 finns det bara statistik för två hela kalenderår, 2016 och 2017. Mot bakgrund av detta fokuserar redovisningen endast till liten del på förändringar över tid och beskriver till stor del nuläget.

Några av de viktigaste resultaten:

Konst- och kulturutbildningar

- Totalt pågick 119 utbildningar 2017, vilket var tre fler än 2016.
- Närmare två tredjedelar av utbildningarna var högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området.
- Merparten av utbildningarna ligger i storstads-länen.
- Flest utbildningsomgångar startade 2017 inom högskoleförberedande utbildningar men många startade också inom kulturarvsområdet. Inom kulturarvsområdet är merparten korta utbildningar som till skillnad mot de flesta andra konst- och kulturutbildningar startar flera omgångar per år.
- Det var 3 000 antagna som påbörjade studier 2017, vilket var ungefär lika många som föregående år.

- Tre av fyra som påbörjade studier 2017 var kvinnor. Inom samtliga syften och stödformer samt inom nästan alla utbildningsinriktningar fanns fler kvinnor än män.
- Det var 2 400 studerande som slutförde en konst- och kulturutbildning 2017. Det är fler än föregående år, vilket kan förklaras av att de tvååriga utbildningarna avslutades för första gången sedan utbildningsformens start.
- Flest slutförde korta utbildningar. Trots att fler längre utbildningar hunnit avslutats hade nästan hälften av de som slutförde sina studier 2017 gått en kort utbildning.
- Slutförandegraden 2017 var 83 procent. Det är en minskning jämfört med föregående år. Minskningen förklaras nästan helt av betydligt lägre slutförandegrad för tvååriga utbildningar som nu avslutades för första gången. För korta och ettåriga utbildningar var slutförandegraden fortsatt lika hög.

Vissa andra utbildningar (utbildningar med endast tillsyn)

- Totalt pågick 26 utbildningar 2017, vilket var 7 fler än 2016.
- Utbildningarna fanns inom 11 olika utbildningsinriktningar. Flest utbildningar fanns inom hår- och skönhetsvård samt djursjukvård.
- Majoriteten av de som påbörjade studier var kvinnor men det är stor variation i fördelningen av kvinnor och män i utbildningsinriktningarna.
- Sammanlagt fanns drygt 660 studerande på dessa utbildningar under 2017.

2.1 Konst- och kulturutbildningar

Konst- och kulturutbildningar har olika syften som används som grund för presentationen av utbildningar och studerande i den här rapporten. Man bör ha i åtanke att även om utbildningen har ett syfte behöver inte den studerande ha samma syfte med sina studier.

Utbildningarnas omfattning i längd varierar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. En konst- och kulturutbildning måste vara minst 20 veckor för att berättiga de studerande till studiestöd och minst 30 veckor för att berättiga utbildningen till statsbidrag.

Det finns också så kallade korta utbildningar inom kulturarvsområdet.¹ De kan omfatta mellan en dag upp till 30 veckors heltidsstudier i utbildningslängd och är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område. De korta utbildningarna utgör en liten del av konst- och kulturutbildningarna men får stor påverkan på den statistik som redovisas i den här rapporten. Trots att de 2017 endast utgjorde en tiondel av antalet utbildningar och två procent av de beslutade årsplatserna² utgjorde de mer än en tredjedel av antalet som påbörjat studier och närmare hälften av de som slutfört utbildningen. De korta utbildningarna kommenteras därför ofta specifikt inom de olika avsnitten.

Eftersom de första konst- och kulturutbildningarna startade andra halvåret 2015 är 2017 det andra hela kalenderåret som uppgifter kan redovisas för. Mot bakgrund av detta fokuserar redovisningen endast till liten del på förändringar över tid utan beskriver istället till stor del nuläget.

2.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Beslut om stöd för konst- och kulturutbildningar sträcker sig flera år framåt med varierande upplägg av utbildningsomgångar för varje utbildning. För att en utbildning ska kunna bedrivas med kontinuitet kan anordnaren söka om förnyat stöd för utbildningen och därmed kunna starta nya omgångar i en ny beslutsperiod. Detta innebär att utbildningsutbudet kommer att vara relativt konstant över tid.

¹ Korta utbildningar definieras enligt 8 § Förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

² Med årsplats avses en studerandeplats i en heltidsutbildning som omfattar 40 veckor.

Hösten 2015 startade de första utbildningarna enligt det nya regelverket som avser konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Utbildningarna är eftergymnasiala. Myndigheten har valt att separera redovisningen mellan *konst- och kulturutbildningar* och *vissa andra utbildningar* utifrån de olika stödformer som omfattas av förordningen. Information om vissa andra utbildningar finns under avsnitt 2.2.

Konst- och kulturutbildningar

Inom konst- och kulturutbildningar finns det flera olika inriktningar som bildkonst, musik, teater, dans, mode, skrivande, arkitektur, silversmide och keramik för att nämna några.

Utbildningarna är indelade i tre kategorier med olika syften:

- förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina
- medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området, eller
- ha ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningarna drivs av privata utbildningsanordnare.

Utbildningarna kan få statligt stöd genom statsbidrag och/eller genom att de studerande får rätt till studiemedel från CSN. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter som varierar mellan utbildningarna.

När det finns möjlighet att söka om studiestödsberättigande eller om statsbidrag för nya utbildningar genomför myndigheten särskilda ansökningsomgångar.

Konst- och kulturutbildningarna bedrevs av 43 utbildningsanordnare under 2017. Av dessa var 40 procent aktiebolag och 37 procent stiftelser eller fonder. Resterande var ideella eller ekonomiska föreningar.

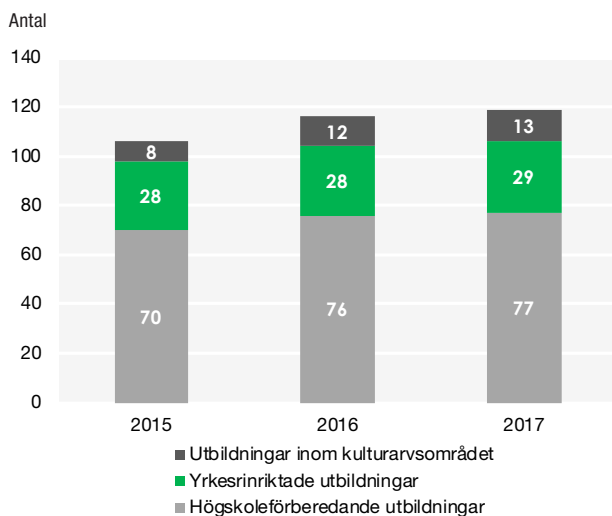
Hälften av utbildningsanordnarna bedrev mer än en utbildning, en femtedel bedrev minst fyra utbildningar vardera. Antalet studerande varierar mellan anordnarna. Det vanligaste 2017 var att anordnarna hade 25–49 studerande. En femtedel av anordnarna hade 200 eller fler studerande.

Många högskoleförberedande utbildningar

Det var 127 konst- och kulturutbildningar som hade beslut om stöd 2017. Av dessa pågick³ 119 utbildningar under hela eller del av året medan övriga 8 hade ställt in alla sina utbildningsomgångar. Antalet pågående utbildningar var 3 fler än 2016.

Närmare två tredjedelar av konst- och kulturutbildningarna är högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området som kan leda till vidare studier på konst-, musik- och teaterhögskolor. Konkurrensen om platserna på konstnärliga utbildningar inom högskolan är hög och de sökande behöver i många fall ha genomgått någon slags förberedande utbildning för att klara antagningsproven som ofta består av arbetsprover eller auditions.

Diagram 2.1 Pågående utbildningar efter syfte, 2015–2017

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret.

³ Med pågick avses att utbildningen hade minst en utbildningsomgång som var pågående under hela eller del av året.

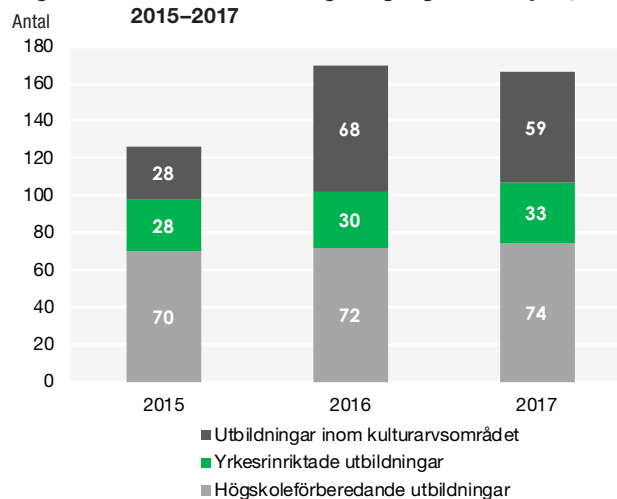
Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området står för en fjärdedel av utbildningarna och ungefär en tiondel av utbildningarna finns inom kulturarvsområdet.

De högskoleförberedande utbildningarna inom det konstnärliga området omfattar upp till två års heltidsstudier. De flesta yrkesinriktade utbildningarna omfattar upp till två års heltidsstudier men några är även upp till tre år. Utbildningarna inom kulturarvsområdet omfattar upp till tre års heltidsstudier, men merparten är korta utbildningar. De korta utbildningar som bedrevs under 2017 hade en omfattning som motsvarade från ett par dagar upp till tio veckor.

Antalet utbildningsomgångar varierar

Under 2017 startade 166 utbildningsomgångar och totalt pågick 332 omgångar under hela eller delar av året. Flest utbildningsomgångar startade inom högskoleförberedande utbildningar men många startade också inom kulturarvsområdet. De korta utbildningarna inom kulturarvsområdet startar i flera fall mer än en utbildningsomgång per år. Övriga konst- och kulturutbildningar startar i de flesta fall enbart en omgång per år. Av de 10 korta utbildningar som pågick under 2017 var det 6 som startade flera omgångar.

Diagram 2.2 Startade utbildningsomgångar efter syfte, 2015–2017

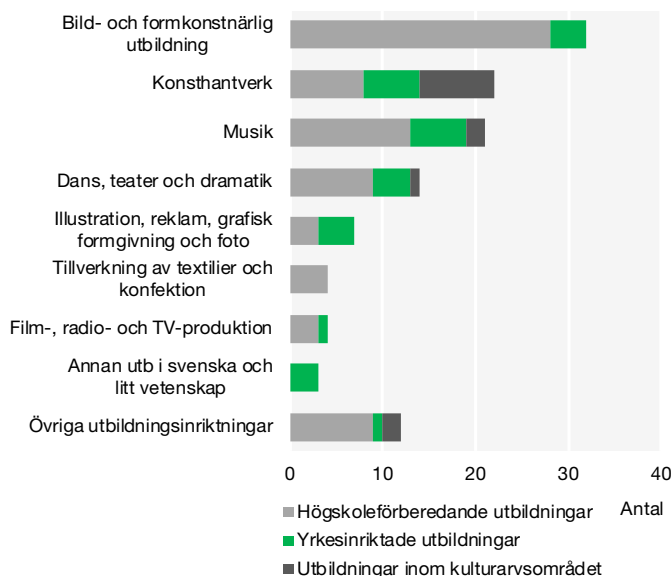
Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret.

Det var ungefär lika många utbildningsomgångar som startade 2017 som året innan. Det fanns inte heller några stora skillnader i hur dessa fördelade sig efter syfte. Eftersom 2015 endast omfattar det andra halvåret hann inte så många omgångar starta under det året. Det har främst varit inom kulturarvsområdet, där de korta utbildningarna finns, som antalet startade omgångar har varierat mellan åren.

Flest utbildningar inom Bild- och formkonst

Under 2017 pågick konst- och kulturutbildningar inom 15 utbildningsinriktningar.⁴ Indelningen görs utifrån det huvudsakliga utbildningsinnehållet, men flera av utbildningarna är grundläggande konstutbildningar som berör flera ämnesinriktningar.

Diagram 2.3 Pågående utbildningar efter utbildningsinriktning och syfte, 2017

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av sju inriktningar med mindre än tre utbildningar per inriktning.

Bild- och formkonstnärlig utbildning, Konsthantverk och Musik var de inriktningar som hade flest pågående utbildningar 2017. Inom alla fem största inriktningar fanns såväl högskoleförberedande utbildningar som yrkesinriktade utbildningar. Utöver detta hade Konsthantverk, Musik samt Dans, teater och dramatik även utbildningar inom kulturarvsområdet. De flesta utbildningarna inom kulturarvsområdet finns i inriktningen Konsthantverk.

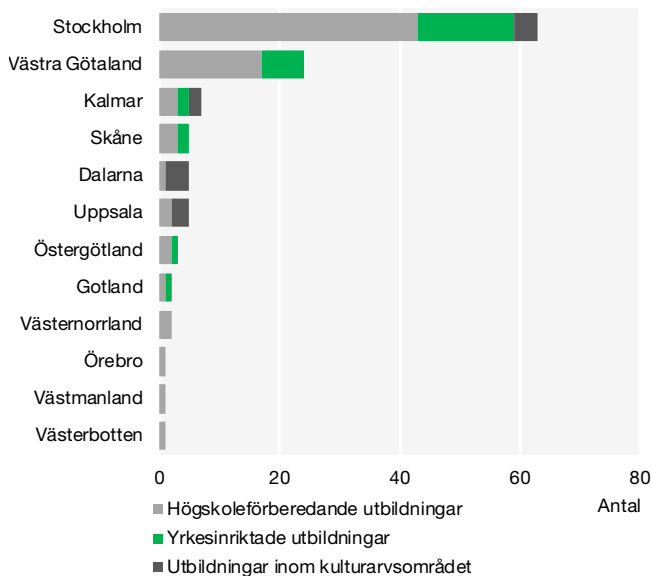
Av utbildningarna som pågick 2017 berättigade 58 procent till både studiestöd och statsbidrag, 33 procent till endast studiestöd och 9 procent till endast statsbidrag. De utbildningar som har stöd i form av enbart statsbidrag är nästan uteslutande korta utbildningar inom kulturarvsområdet.

Hälften av utbildningarna i Stockholms län

Konst- och kulturutbildningar finns i tolv län. Drygt hälften (53 procent) av utbildningarna som pågick 2017 fanns i Stockholms län följt av Västra Götalands län (20 procent). Förhållandet var detsamma för både högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar. Detta skulle kunna förklaras av närheten till högskolor

samt till arbetsgivare och institutioner inom det konstnärliga och kulturella området. Utbildningar inom kulturarvsområdet fanns i Stockholms län, Dalarnas län, Kalmar län och Uppsala län.

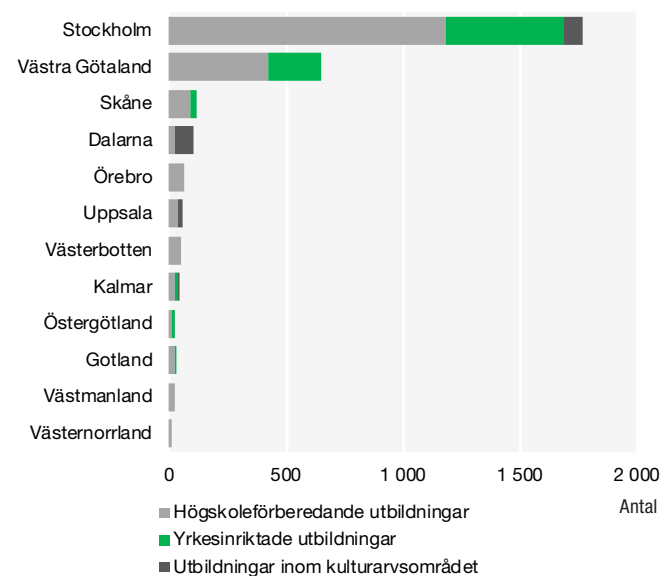
Diagram 2.4 Pågående utbildningar per län och syfte, 2017

2.1.2 Platser

Totalt fanns 2 940 beslutade årsplatser⁵ till konst- och kulturutbildningarna under 2017. Två tredjedelar avsåg högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området och drygt en fjärdedel avsåg yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området. De korta utbildningarna inom kulturarvsområdet stod för två procent och resterande utbildningar inom kulturarvsområdet stod för fyra procent.

Diagram 2.5 Beslutade årsplatser per län och syfte, 2017

4 Avser SUN4, för mer information se avsnitt 2.3 Definitioner.

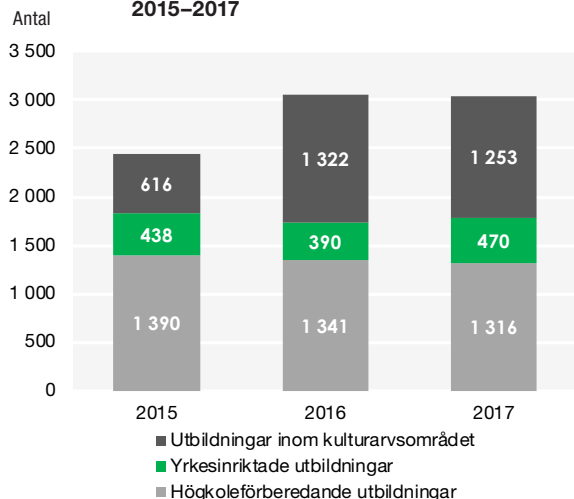
5 För mer information se avsnitt 2.3 Definitioner

Fördelningen av årsplatser per län följer i stort fördelningen av utbildningar per län. De tre storstadslänen stod tillsammans för 86 procent av samtliga årsplatser. Samma andel gällde också för de högskoleförberedande utbildningarna inom det konstnärliga området. När det gäller yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området stod storstadslänen för 96 procent av samtliga årsplatser. Dalarnas län hade nästan hälften av årsplatserna för utbildningar inom kulturarvsområdet. Kulturarvsområdet står dock för en liten del av totala antalet årsplatser.

2.1.3 Antagna som påbörjat studier

Totalt var det 3 000 antagna som påbörjade studier under 2017, vilket i stort sett var lika många som 2016. Under 2015 var antalet lägre eftersom konst- och kulturutbildningar enbart bedrevs under det andra halvåret.

Diagram 2.6 Antagna som påbörjat studier efter syfte, 2015–2017

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret.

De flesta av de som påbörjade studier 2017 fanns på högskoleförberedande utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet med cirka 1 300 vardera. Att så många påbörjat studier inom kulturarvsområdet kan förklaras av de korta utbildningar som finns här. Eftersom utbildningen är kort (från en dag upp till 30 veckors heltidsstudier) kan varje årsplats på utbildningen nyttjas av fler studerande, antingen genom att utbildningen har flera omgångar som startar under ett år och/eller att många antas till varje omgång. På yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området var det 470 antagna som påbörjade studier.

Utbildningsinriktningarna Konsthantverk, Musik samt Bild- och formkonstnärlig utbildning hade högst andel av de som påbörjat studier, sammanlagt 71 procent.

Om man ser till stödformer så fanns högst andel bland utbildningar med endast statsbidrag, 39 procent tätt följt av utbildningar med både studiestöd och statsbidrag, 38 procent. Den stödform med minst andel var den med endast studiestöd, 23 procent.

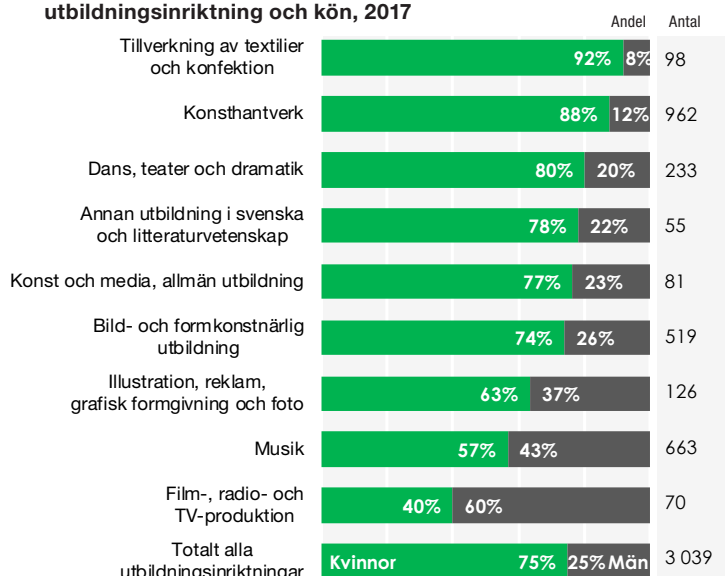
Nästan hälften av de som påbörjade studierna 2017 fanns på utbildningar i Stockholms län. Därefter följde Dalarnas län, Västra Götalands län och Uppsala län med vardera mellan 12–14 procent av de som påbörjade studier. Att så stor andel fanns inom Dalarnas län och Uppsala län beror på att dessa län har många korta utbildningar.

Det var 71 procent som påbörjade utbildningar som omfattar upp till ett års heltidsstudier och 29 procent som påbörjade utbildningar som motsvarar två till tre års heltidsstudier. De flesta påbörjade utbildningar som är bundna och på heltid. Endast en liten del påbörjade distansutbildningar (4 procent) eller hade deltid som studietakt (11 procent).

Ojämn könsfördelning

Fördelningen mellan kvinnor och män var ojämn totalt sett bland de som påbörjade studier under 2017, 75 procent kvinnor och 25 procent män. Inom samtliga utbildningsinriktningar förutom Film-, radio- och TV-produktion var det fler kvinnor. Denna inriktning var tillsammans med Musik de enda som hade en jämn könsfördelning.⁶

Diagram 2.7 Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning och kön, 2017

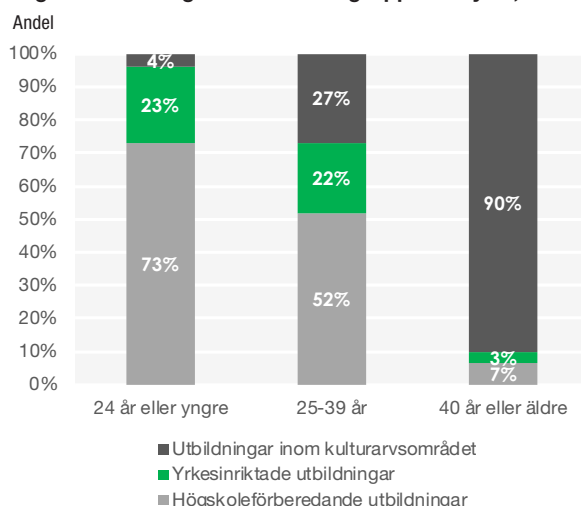
Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 50 antagna som påbörjat studier och inriktningen Okänd visas inte i diagrammet.

⁶ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor respektive män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

Medelåldern varierar kraftigt

Fördelningen mellan olika åldersgrupper är jämn totalt sett. Drygt 1 100 av de som påbörjade studier 2017 var 24 år eller yngre, 800 var 25–39 år och 1 100 var 40 år eller äldre. Det fanns däremot skillnader mellan vilka utbildningar de olika åldersgrupperna valt att påbörja. Bland åldersgruppen 24 år eller yngre påbörjade merparten en högskoleförberedande utbildning. Även för åldersgruppen 25–39 år var högskoleförberedande utbildning vanligast. Bland åldersgruppen 40 år eller äldre påbörjade däremot de allra flesta en utbildning inom kulturarvsområdet. Medelåldern varierar därför kraftigt mellan syftena. För högskoleförberedande utbildningar var medelåldern bland de som påbörjade studier 25,1 år och inom yrkesinriktade utbildningar 26,1 år. Inom kulturarvsområdet var medelåldern avsevärt högre, 53,6 år. Det är främst de korta utbildningarna som drar upp medelåldern inom kulturarvsområdet.

Diagram 2.8 Antagna efter åldersgrupp och syfte, 2017

Liksom föregående år var medelåldern för de som påbörjade studier 2017 högre bland kvinnor än män, 37,4 år jämfört med 35,9 år.

2.1.4 Studerande

Föregående avsnitt beskrev de som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startade 2017. Detta avsnitt beskriver alla studerande som bedrivit studier under 2017. Det vill säga alla aktiva studerande både de som påbörjat en utbildningsomgång under året och de som under året bedrivit studier på en redan pågående omgång.⁷

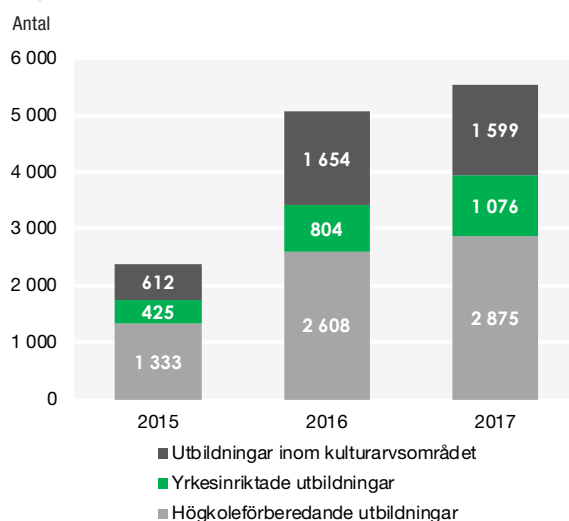
Det totala antalet studerande på konst- och kulturutbildningar har ökat allt eftersom fler utbildningar har startat inom utbildningsformen. Totalt studerade 5 600 på de utbildningar som pågick under 2017, vilket var cirka 500 fler än året innan.

⁷ För mer information, se avsnitt 2.3 Definition

Ökningen beror på att fler längre utbildningar har hunnit starta där de studerande finns på utbildningen under flera år. Antalet studerande kan förväntas öka ytterligare något eftersom det är först 2018 som de treåriga utbildningarna kommer att ha alla pågående studieår igång under ett och samma kalenderår.

Under 2017 var det 2 900 studerande på högskoleförberedande utbildningar, 1 600 på utbildningar inom kulturarvsområdet och 1 100 inom yrkesinriktade utbildningar. Tre fjärdedelar av de studerande var kvinnor och en fjärdedel var män.

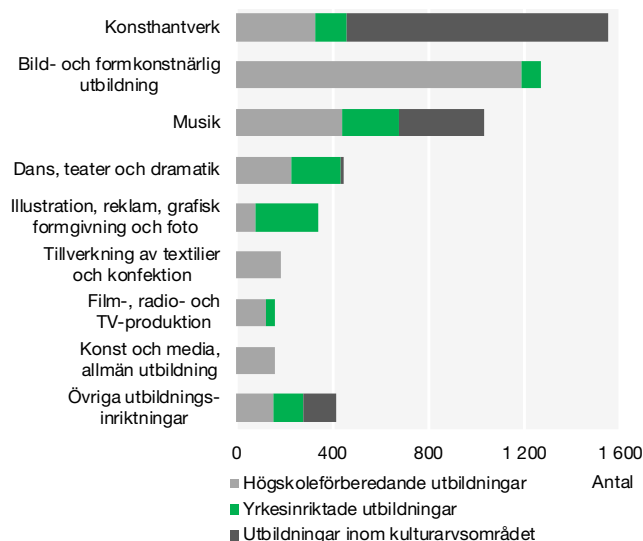
Diagram 2.9 Studerande efter syfte, 2015–2017

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret.

Merparten studerade 2017 på utbildningar inom tre inriktningar; Bild- och formkonstnärlig utbildning, Konsthantverk och Musik.

Diagram 2.10 Studerande efter utbildningsinriktning och syfte, 2017

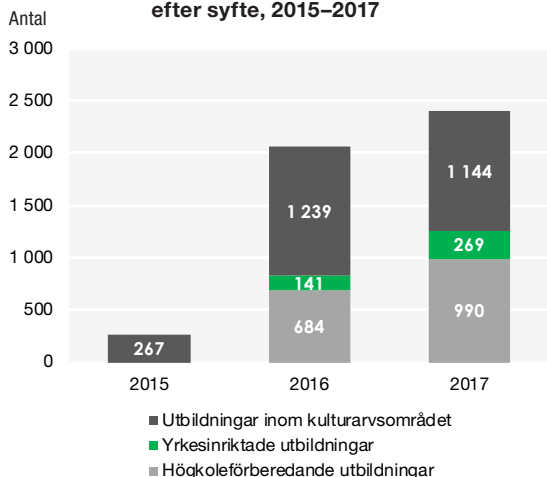

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av sju inriktningar med mindre än tre utbildningar per inriktning.

2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen

Under 2017 slutförde⁸ 2 400 studerande en konst- och kulturutbildning. Av dessa var 76 procent kvinnor och 24 procent män.

Diagram 2.11 Studerande som slutfört utbildningen efter syfte, 2015–2017

Antalet som slutfört en utbildning har ökat jämfört med 2016. Det förklaras av att de första tvååriga konst- och kulturutbildningarna har avslutats under 2017. Dessa är nästan uteslutande högskoleförberedande eller yrkesinriktade. Konst- och kulturutbildningar som är längre än två år kommer att avslutas första gången under 2018.

Flest studerande slutförde korta utbildningar inom kulturarvsområdet. Även om antalet minskat något jämfört med 2016 står de korta utbildningarna fortfarande för nästan hälften av alla som slutfört konst- och kulturutbildningar 2017. Det kan förklaras av att utbildningarna i huvudsak är mellan någon dag till några veckor långa och har många utbildningsomgångar som hinner avslutas under ett år. Dessutom är det få studerande som avbryter korta utbildningar.

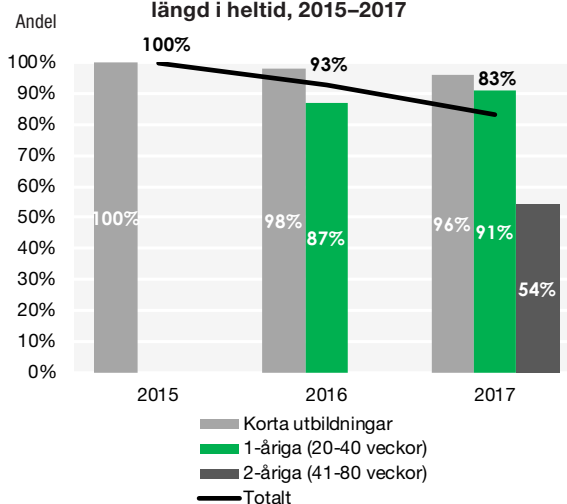
2.1.6 Slutförandegrad

I den här delen redovisas andelen som slutfört en utbildning, vilken i denna rapport benämns slutförandegrad.

För de utbildningsomgångar som avslutades under 2017 var slutförandegraden 83 procent. Det är en minskning med tio procentenheter jämfört med året innan. Minskningen mellan 2016 och 2017 förklaras nästan helt av en betydligt lägre slutförandegrad för de tvååriga utbildningarna, vilka 2017 avslutades för första gången sedan utbildningsformen startade. För korta och ettåriga utbildningar var slutförandegraden fortsatt hög. Under 2015 var det endast ett mindre antal korta utbildningar som avslutades där samtliga studerande slutförde sina utbildningar.

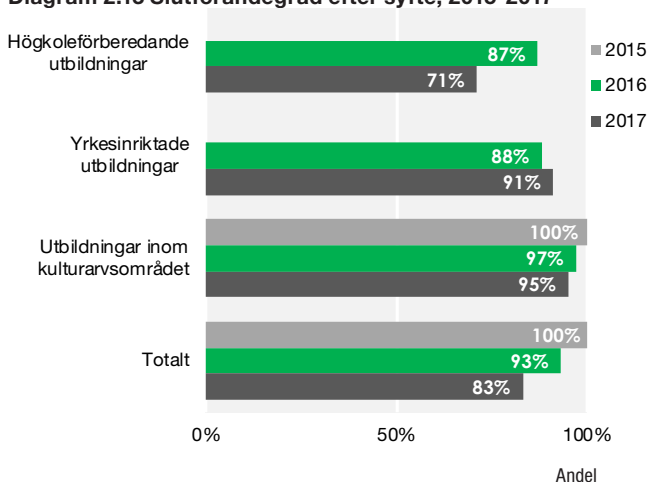
⁸ Med slutfört avses att den studerande har nått kursens mål i utbildningens alla delar. För mer information, se avsnitt 2.3 Definitioner

Diagram 2.12 Slutförandegrad efter utbildningens längd i heltid, 2015–2017

Slutförandegraden varierar mellan utbildningarnas syften och skillnaderna mellan dessa har ökat. Högst slutförandegrad, 95 procent, har utbildningar inom kulturarvsområdet som domineras av de korta utbildningarna. För yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området har slutförandegraden ökat något till 91 procent. Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området minskade till 71 procent från att 2016 legat på samma nivå som de yrkesinriktade utbildningarna.

Diagram 2.13 Slutförandegrad efter syfte, 2015–2017

Det är främst för högskoleförberedande utbildningar som det är stor skillnad i slutförandegrad mellan ett- och tvååriga utbildningar och det är de tvååriga utbildningarnas lägre slutförandegrad som lett till den minskade slutförandegraden inom syftet. För ettåriga högskoleförberedande utbildningar har slutförandegraden varit lika hög både 2016 och 2017. Av de studerande som inte slutfört sina studier på de tvååriga högskoleförberedande utbildningar som avslutades 2017 hade närmare två tredjedelar avbrutit sina studier redan under 2016.

Konst och kulturutbildningar leder inte till en examen och ger därmed inte något incitament för slutförande i sig. Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området avser att förbereda studerande för fortsatta studier vid konstnärlig högskola. Det förekommer att studerande antas till högre konstnärlig utbildning redan innan de slutfört sina studier vid konst- och kulturutbildningarna, vilket då påverkar slutförandegraden. Målet för studerande på högskoleförberedande utbildningar kan antas vara att tillgodogöra sig så pass mycket kunskaper att de är förberedda för konstnärliga högskolestudier. Det målet kan vara uppnått efter olika lång tid, till exempel beroende på studerandes tidigare erfarenheter. Studerande kan också välja att gå första året på en tvåårig utbildning för att sedan gå vidare till någon annan utbildning inom ramen för konst- och kulturutbildningar eller inom folkhögskolan.

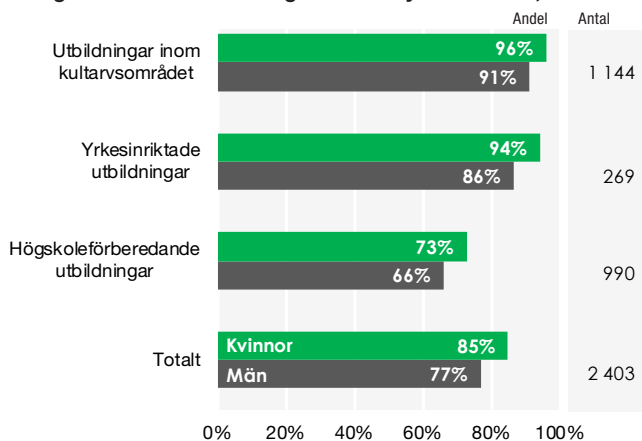
Hur utbildningen lagts upp kan också vara en faktor som påverkar slutförandegraden för främst högskoleförberedande konst- och kulturutbildningar. Vissa konst- och kulturutbildningar är ettåriga och avser antingen ett grundår eller ett fördjupningsår. Andra utbildningar är tvååriga och rymmer grundåret och fördjupningsåret inom samma utbildning. Ett antagande är att de studerande använder utbildningarna utifrån de behov de har och ibland endast går ett av två möjliga år på en utbildning.

Slutförandegraden varierar även mellan olika stödformer. På samma sätt som för syftena kan variationerna i huvudsak förklaras av skillnader i slutförandegrad beroende på utbildningarnas omfattning.

Skillnad i slutförandegrad mellan könen

Skillnaderna i slutförandegrad mellan könen har ökat. Under 2017 var slutförandegraden 85 procent för kvinnor och 77 procent för män 2017. Slutförandegraden var högre för kvinnor än för män inom samtliga syften.

Diagram 2.14 Slutförandegrad efter syfte och kön, 2017

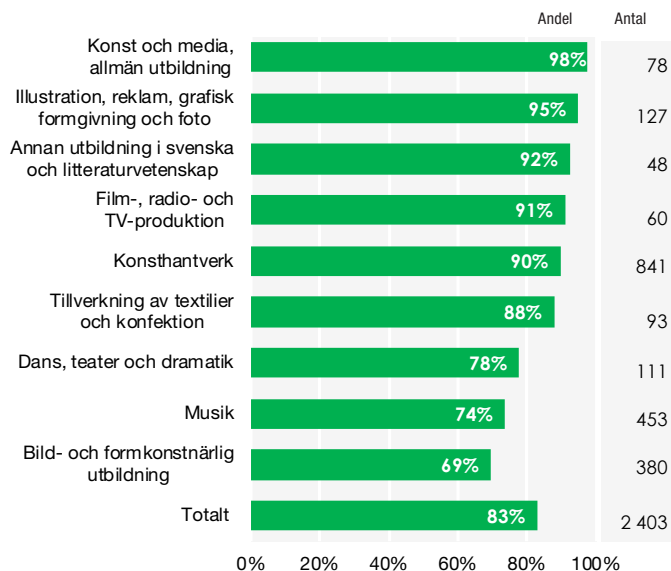
För högskoleförberedande utbildningar har dock kvinnor och män samma slutförandegrad sett till utbildningens längd. En större andel av männen än kvinnorna återfinns på tvååriga utbildningar där slutförandegraden är betydligt lägre än för utbildningarna med kortare längd. Detta gör att männens slutförandegrad totalt sett är lägre än kvinnornas inom de högskoleförberedande utbildningarna.

Inom yrkesinriktade utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet är slutförandegraden lägre för män än för kvinnor även när hänsyn tas till utbildningens längd.

Slutförandegrad varierar mellan utbildningsinriktningarna

Slutförandegraden var hög inom merparten av alla utbildningsinriktningar 2017. De variationer som finns är framförallt ett resultat av olika syften och utbildningslängd inom utbildningsinriktningarna. Gemensamt för Bild- och formkonstnärlig utbildning, Musik samt Dans, teater och dramatik, som alla har lägre slutförandegrad än 80 procent, är att de har många högskoleförberedande utbildningar och utbildningar som är mer än ett år, där slutförandegraden var betydligt lägre.

Diagram 2.15 Slutförandegrad efter utbildningsinriktning, 2017

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 40 studerande och inriktningen Okänd redovisas inte i diagrammet.

2.2 Vissa andra utbildningar (utbildningar med endast tillsyn)

Förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar ger möjlighet till stöd i form av att fristående eftergymnasiala utbildningar inom olika områden ställs under statlig tillsyn. Dessa utbildningar som endast står under tillsyn kan även bedrivas inom andra områden än de konstnärliga eller kulturella och benämns som *vissa andra utbildningar* i förordningen. Myndigheten har valt att benämna dessa utbildningar som *utbildningar med endast tillsyn* eftersom stödet endast omfattas av att de står under statlig tillsyn.

Utbildningarna får inte något ekonomiskt stöd i form av statsbidrag och de berättigar inte heller de studerande till studiestöd. Längden på utbildningarna kan variera men de ska omfatta minst 200 timmar lärar- eller handledarledd tid. Utbildningsanordnarna får ta ut studerandeavgifter för en utbildning.

2.2.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Under 2017 var det 31 utbildningar som hade beslut om stöd i form av endast tillsyn. Av dessa pågick⁹ 26 utbildningar under hela eller del av året medan övriga 5 hade ställt in alla sina omgångar. Antalet pågående utbildningar var 7 fler än 2016.

Utbildningarna som pågick under 2017 fanns inom elva olika inriktningar. Flest fanns inom hår- och skönhetsvård samt djursjukvård och många hade en omfattning på upp till ett år omräknat till heltid. Merparten av utbildningarna bedrevs på heltid, men antalet utbildningar på deltid har ökat jämfört med året före. Utbildningarna bedrevs i sju län, vilket är en ökning med två från året före. Flest utbildningar bedrevs i Stockholms län. Även Skåne län, Hallands län och Östergötlands län hade mer än en utbildning som pågick under året.

Sammanlagt startade 34 utbildningsomgångar 2017 jämfört med 30 föregående år. Totalt pågick 57 utbildningsomgångar under 2017.

Utbildningarna bedrevs av 14 utbildningsanordnare 2017, vilket är en ökning med fyra jämfört med året innan. Fem anordnare bedrev tre eller fyra utbildningar vardera medan åtta anordnare bedrev en utbildning var. Majoriteten anordnare startade tre utbildningsomgångar eller fler under 2017.

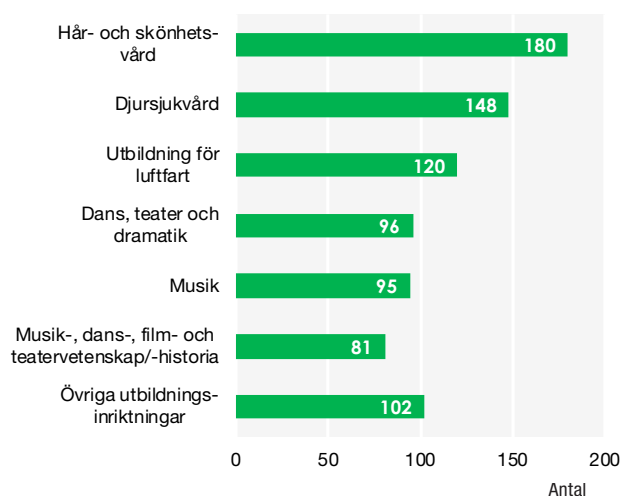
De flesta anordnarna hade upp till 50 studerande under 2017, två anordnare mellan 100 och 200 studerande.

2.2.2 Platser

Antalet beslutade årsplatser 2017 uppgick till 822 jämfört med 607 året innan. Drygt hälften av årsplatserna 2017 avsåg utbildningar med en omfattning på upp till två år (41–80 veckor).

Utbildningar inom Hår- och skönhetsvård samt Djursjukvård hade flest beslutade årsplatser följt av Utbildning för luftfart. Mer än hälften av årsplatserna fanns i Stockholms län följt av Hallands län och Skåne län som tillsammans stod för en tredjedel.

Diagram 2.16 Beslutade årsplatser efter utbildningsinriktning, 2017

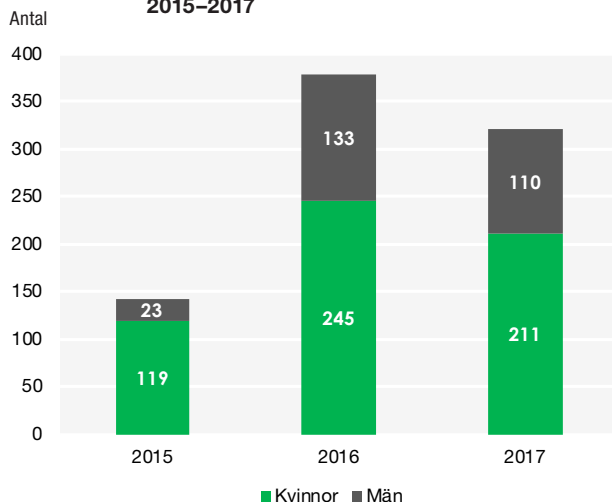
Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av inriktningar med 30 årsplatser eller färre.

⁹ Med pågick avses att utbildningen hade minst en utbildningsomgång som var pågående under hela eller del av året.

2.2.3 Antagna som påbörjat studier

Totalt fanns 321 antagna som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startade under 2017. Detta är något färre än året innan.

Diagram 2.17 Antagna som påbörjat studier efter kön, 2015–2017

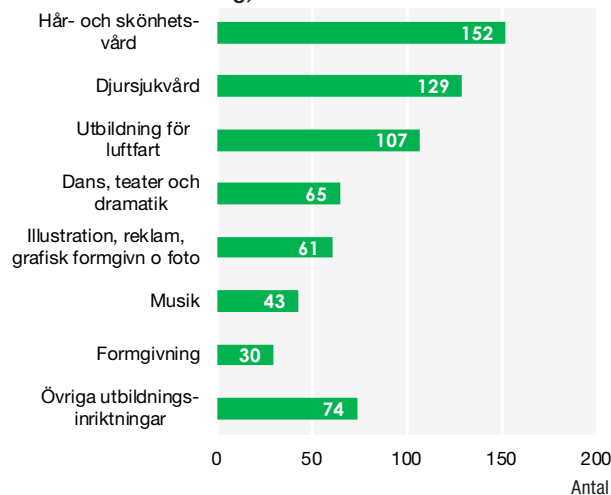
Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret.

Majoriteten av de som påbörjade studier var kvinnor, men det är en stor variation mellan de olika utbildningsinriktningarna. Inom Utbildning för luftfart var det till största delen män medan det motsatta gällde för utbildningar inom till exempel Hår- och skönhetsvård. Flest påbörjade studier inom de områden som hade flest startade utbildningsomgångar; Hår- och skönhetsvård, Djursjukvård samt Utbildning för luftfart. Medelåldern för de som påbörjade studier 2017 var 28,9 år. Knappt hälften var under 25 år medan endast ett fåtal var äldre än 45 år. Hälften av de som påbörjade studier fanns på utbildningar som bedrevs i Stockholms län.

2.2.4 Studerande

Sammanlagt fanns 661 studerande på de 57 utbildningsomgångar som pågick under 2017.

Diagram 2.18 Studerande efter utbildningsinriktning, 2017

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av inriktningar med färre än 30 studerande. Två utbildningsinriktningar har inte haft några studerande under 2017 eftersom utbildningsomgångarna ställts in.

2.2.5 Studerande som slutfört utbildningen

Under 2017 slutförde 196 studerande sina utbildningar, vilket motsvarar 80 procent av de antagna. Det var små skillnader mellan könen. Andelen som slutfört utbildningen varierar mellan olika utbildningsinriktningar, men eftersom det är ett litet antal inom varje inriktning får varje enskild individ en stor påverkan på andelen för respektive inriktning.

2.3 Definitioner

All statistik om konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar är hämtade från myndighetens administrativa system.

Antagna

Avser alla som är studerande eller har varit studerande på en utbildningsomgång, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång och de som hoppat av utbildningen. Detta inkluderar alla som varit med på en studerandelista vid någon av avstämningstidpunkterna för en utbildningsomgång. Avstämningstidpunkterna är 15 februari och 15 september varje år. Antagna som påbörjat studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som startat ett år.

Korta utbildningar

En konst- och kulturutbildning ska vara minst 20 veckor för att berättiga de studerande till studiestöd och minst 30 veckor för att berättiga utbildningen till statsbidrag. Om det finns särskilda skäl kan utbildningar inom kulturarvsområdet som är kortare än så få stöd. Dessa utbildningar är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och kan omfatta allt från någon dag till 30 veckors heltidsstudier i utbildningslängd. Dessa utbildningar definieras som korta utbildningar enligt 8 § Förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Län

Län avser det län där utbildningen bedrivs.

Platser (årsplatser)

En utbildning beviljas stöd för ett antal årsplatser. En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. Utbildningsanordnaren får under ett kalenderår fördela de beviljade årsplatserna mellan olika utbildningsomgångar inom samma utbildning.

En utbildning får inte utnyttja fler årsplatser än vad som beslutats med undantag för om en utbildningsanordnare beslutat om att en studerande får återuppta sina studier efter studieuppehåll.

Studerande (aktiva)

Avser aktiva studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under avsedd period (startade, avslutade samt under hela perioden pågående omgångar). Som aktiva studerande räknas endast studerande som funnits med på en studerandelista som omfattar avsedd

period. Om personen studerar på flera omgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång.

Studerande visar alltså alla som bedrivit studier under en viss period. Måttet är dock inte lämpligt för uppföljning av pågående volymer under åren eftersom det inte görs någon skillnad på hur stor del av året som den studerande bedrivit studier, inte heller om studierna bedrivits på heltid eller deltid.

Studerande som slutfört utbildningen

Med slutfört utbildning menas att en studerande har nått kursernas mål i utbildningens alla delar. För kurser som ger betyg innebär det att den studerande som lägst har betyget Godkänt i alla kurser. För de kurser som inte ger betyg innebär det att den studerande har nått kursens mål i utbildningens alla kurser.

Slutförandegrad

Används i rapporten för att benämna andelen studerande som slutfört sin utbildning. Avser andel som slutfört utbildningen i procent av de som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats under ett år.

Stödform

Avser den form av stöd utbildningarna har. Alla utbildningar får stöd genom att de ställs under statlig tillsyn av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Konst- och kulturutbildningar får dessutom stöd genom att de studerande berättigas till studiestöd och utbildningarna till statsbidrag. Dessa utbildningar kan ha stöd i form av att de berättigar till enbart studiestöd, enbart statsbidrag eller både studiestöd och statsbidrag. Vissa andra utbildningar har stöd i form av endast tillsyn.

Syfte

Konst- och kulturutbildningar kan ha tre olika syften:

- Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området, det vill säga utbildningar som syftar till att förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina
- Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området, dvs utbildningar som medverkar till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området
- Utbildningar inom kulturarvsområdet, det vill säga utbildningar som har ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningar med endast tillsyn (vissa andra utbildningar) behöver inte uppfylla något av de syften som gäller för konst- och kulturutbildningar.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras som ett unikt utbildningsnummer. En utbildning har en eller flera utbildningsomgångar, det vill säga utbildningsstarter för en viss tidsperiod.

Pågående utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som pågått under hela eller delar av en avsedd period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som startat under en avsedd period.

Pågående utbildningar avser alla utbildningsnummer som haft minst en pågående utbildningsomgång under en avsedd period. Om en utbildning har flera pågående omgångar under ett och samma år som har olika uppgifter när det gäller till exempel studieform eller lån används uppgiften från den senast startade omgången för att beskriva utbildningen. Om en utbildning har omgångar med olika studiefart används den högsta av dessa.

Utbildningsanordnare

En enskild fysisk eller juridisk person som anordnar en utbildning kallas för utbildningsanordnare. En utbildningsanordnare består av en organisation (motsvaras av ett organisationsnummer) med en eller flera administrativa enheter (skolor). För varje utbildning ska det finnas en ansvarig utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Utbildningsinriktning

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

För konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar används genomgående SUN4 vid redovisning av uppgifter i denna rapport.

Utbildningslängd i heltid

Utbildningens längd anges i omfattning av veckor omräknad till heltid, där 40 veckor motsvarar ett års heltidsstudier.

Utbildningarna har i rapporten grupperats och benämns som:

- 1-åriga utbildningar (20–40 veckor)
- 2-åriga utbildningar (41–80 veckor)
- 3-åriga utbildningar (81–120 veckor)

De så kallade korta utbildningarna redovisas separat och har inte grupperats enligt denna indelning. (För definition av korta utbildningar, se ovan)

Ålder

Avser den ålder som personen hade den sista december det år mätningen avser.

BLITOLK

3 Tolkutbildningar inom folkbildningen

Sammanfattning

Tolkutbildningarna bedrivs av folkhögskolor och studieförbund och omfattar tre olika inriktningar; kontakttolk, skrivtolk samt teckenspråks- och dövblindtolk. Översiktlig information om de tre tolkinriktningarna finns i den färgade högerspalten på nästa sida.

Några av de viktigaste resultaten:

Kontakttolkutbildning

- Under 2017 var det 13 utbildningsstarter av kontakttolkutbildning. Det var fler än 2015 men en relativt stor minskning jämfört med 2016 då det var 23 starter. Det höga antalet starter 2016 berodde på ökade medel att fördela till kontakttolkutbildning från detta år.
- Det var 3,9 ansökningar per plats 2017. Detta var färre ansökningar per plats än 2015. Jämfört med 2016, som var ett år med ovanligt många starter och platser att söka till, så var det fler ansökningar per plats 2017.
- Antalet som påbörjade en kontakttolkutbildning mer än fördubblades 2016 till följd av det ökade antalet utbildningsplatser. Färre platser 2017 innebar även ett lägre antal som påbörjade utbildningen men det var fortfarande fler än 2015 och tidigare. Drygt 430 deltagare påbörjade utbildningen 2017.
- Fördelningen av män och kvinnor är jämn med nästan lika stor andel kvinnor och män bland de som påbörjade utbildningen 2017.
- Drygt 300 deltagare slutförde utbildningen med godkänt resultat 2017. Antalet har ökat de senaste åren och framförallt 2017. Ökningen 2017 beror till största delen på att många utbildningar startade 2016, av vilka de flesta avslutades 2017.
- Antal deltagare som 2017 slutförde utbildningen med godkänt resultat utgjorde 52 procent av det antal som påbörjade utbildningen. Det är en ökning jämfört med 2016 då andelen var 41 procent.
- Förutom de som slutförde utbildningen med godkänt resultat fick ytterligare drygt 80 utbildningsbevis genom validering 2017.

Skrivtolkutbildning

- Till skrivtolkutbildningen med start 2017 sökte 54 personer, vilket var det lägsta antalet under åren 2012-2017. På grund av för få sökande med rätt förkunskaper sköts utbildningsstarten fram till början av 2018.
- Den framflyttade utbildningsstarten innebar att inga deltagare påbörjade utbildningen 2017. Under perioden 2014-2016 har i genomsnitt 9 deltagare per år börjat på skrivtolkutbildningen. Könsfördelningen bland dessa var jämn.
- Totalt har 19 deltagare slutfört utbildningen med godkänt resultat under perioden 2015-2017. Det innebär att drygt 7 av 10 som påbörjat utbildningen också slutfört den.

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning

- Antalet utbildningsstarter av teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning har minskat över tid. Detta till följd av både färre beviljade utbildningsstarter och inställda starter. Under 2017 startade alla tre utbildningar som beviljats ny start.
- Både antalet platser att söka till och antalet ansökningar har minskat årligen sedan 2013. Däremot har antalet ansökningar per plats legat relativt konstant fram till 2017 då det minskade till 1,7 ansökningar per plats.
- Antalet som påbörjat utbildningen har också minskat årligen sedan 2013. Det beror inte bara på färre platser på utbildningen utan också på att en lägre andel av platserna har nyttjats. Det var 34 deltagare som påbörjade utbildningen 2017.
- Könsfördelningen bland deltagarna är väldigt skev, 90 procent kvinnor och 10 procent män.
- Det var 36 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2017. Under åren 2013-2017 är det sammanlagt mindre än en tredjedel av det antal som påbörjat utbildningen som också slutfört den.

3.1 Kontakttolkutbildning

3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

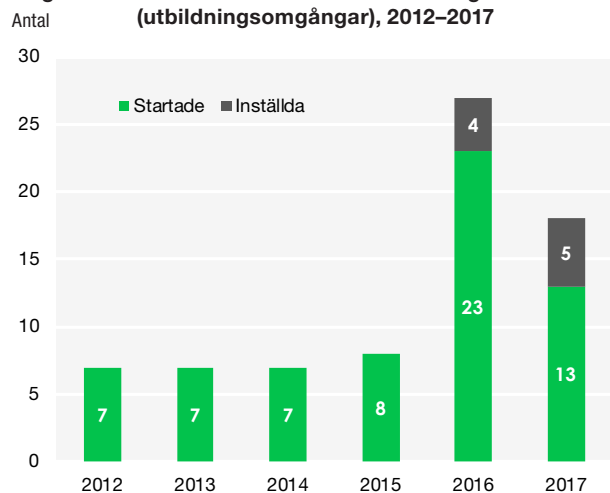
Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk¹ ska ha samma innehåll och följa en gemensam utbildningsplan oavsett vem som bedriver den. Däremot kan den läggas upp olika beroende på studietakt, studieform och om utbildningen sker på folkhögskola eller studieförbund.

Mellan åren 2012 och 2014 bedrevs utbildningen till kontakttolk av sammanlagt sju folkhögskolor och studieförbund. Under 2015 tillkom ytterligare ett studieförbund. Samtliga anordnare hade varsin utbildning. Två av folkhögskolorna hade en tvåårig utbildning på kvartsfart med start i augusti och övriga anordnare hade en ettårig utbildning på halvfart med start i januari årligen 2012–2015.

På grund av brist på professionella tolkar i Sverige fick myndigheten öka medel att fördela till kontakttolkutbildning från 2016. Detta har medfört att myndigheten kunnat bevilja fler utbildningar än tidigare. Det ökade beviljandet syns särskilt tydligt för utbildningar med start 2016 då extra många utbildningar beviljades start detta år för att snabbt få igång tillräckligt många utbildningar.

Det var 18 utbildningsstarter (utbildningsomgångar) med beviljad start under 2017. Det kan jämföras med 27 starter 2016 och 8 starter 2015. Av de beviljade starterna 2017 var det 13 som startade och 5 ställdes in.

Diagram 3.1 Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2017

1 I rapporten redovisas endast statistik för den sammanhållna grundutbildningen. Utöver den genomförs även preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov samt fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar och kurser för undervisande personal.

Tolkutbildningar är eftergymnasiala utbildningar som drivs av folkhögskolor och studieförbund.

Tolkutbildningarna förbereder för tre olika yrkesroller:

- Kontakttolk som tolkar mellan enskilda personer som inte behärskar svenska och representanter för svenska myndigheter
- Skrivtolk som tolkar för personer som blivit döva eller hörselskadade i vuxen ålder, främst genom att överföra talad svenska till skrift
- Teckenspråkstolk- och dövblindtolk som tolkar, oftast simultant, mellan talad svenska och svenskt teckenspråk. Vid tolkning för en person med dövblindhet används ofta teckenspråket taktilt

Utbildningslängden kan variera mellan ett till fyra år. Det finns också kortare kurser för vidareutbildning inom olika specialområden.

Utbildningar som bedrivs av folkhögskolor är avgiftsfria, medan studieförbund får ta ut studerandeavgifter. Vissa utbildningar ger rätt till studiemedel från CSN.

Utbildningsbevis och auktorisation

Deltagare som klarar utbildningen med godkänt resultat får ett utbildningsbevis.

Yrkesverksamma tolkar kan ansöka om auktorisation hos Kammarkollegiet. Mer om tolkutbildning finns på blitolk.nu och myh.se.

För utbildningar som beviljats från och med 2016 har starttidpunkt och studietakt varierat. Det skiljer sig mot tidigare då majoriteten utbildningar startade i januari och avslutades i december. Många av de utbildningar som startade 2016 hann inte avslutas under samma år utan pågick även under del av 2017. Därför gick en större del av medlen 2017 än tidigare år till redan pågående utbildningar. Detta bidrog till färre beviljade starter för 2017 jämfört med 2016. Även om antalet beviljade starter för 2017 var färre än året innan så var det också en utbildningsstart mer som ställdes in.

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk startade i totalt 11 kommuner 2017, vilket kan jämföras med 17 kommuner 2016. Inga tvååriga utbildningar startade vare sig under 2016 eller 2017. Under 2017 påbörjades utbildningar i 12 språk. Det var albanska, arabiska, dari, persiska, polska, rumänska, ryska, somaliska, sydkurdiska, spanska, tigrinja och ukrainska.

Tolv anordnare bedrev den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk under 2017, fyra folkhögskolor och åtta studieförbund. Två anordnare hade mer än en utbildningsstart under 2017 och en anordnare hade inte någon ny start alls utan enbart pågående utbildningar.

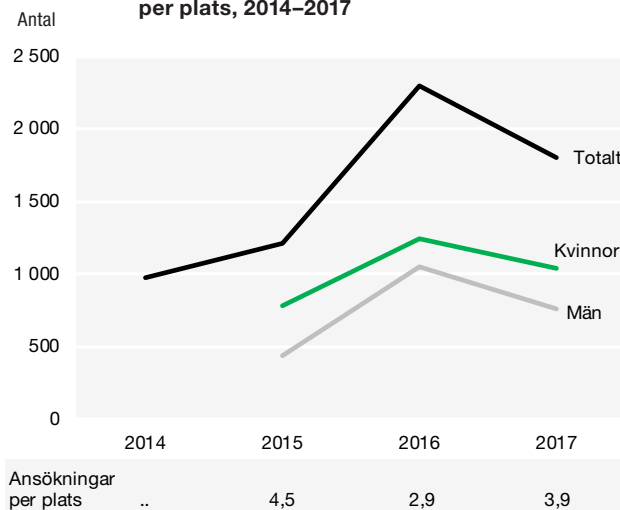
3.1.2 Platser och ansökningar från sökande

Antalet beviljade platser på den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk tredubblades mellan 2015 och 2016 med anledning av att myndigheten fick mer medel att fördela till kontakttolkutbildning. För 2017 minskade antalet beviljade platser med närmare en tredjedel jämfört med 2016 men var fortfarande avsevärt högre än 2015.² Totalt beviljades 633 platser på utbildningar med start 2017. Av dessa var 172 på utbildningar som ställdes in varför det var totalt 461 platser på de utbildningar som startade 2017.

Totalt inkom 1 800 ansökningar till de utbildningar som startade 2017, vilket innebar 3,9 ansökningar per plats. Antalet ansökningar per plats var högre än 2016 men något lägre än 2015. Både antalet platser och ansökningar var färre än 2016 men eftersom ansökningarna inte minskade i samma omfattning som platserna ökade ändå antalet ansökningar per plats. Av ansökningarna 2017 var 58 procent från kvinnor och 42 procent från män.

² För utbildningar med start 2014 eller tidigare beslutades inte om antalet deltagarplatser, utan anordnaren fick istället ett visst belopp beviljat. Därför finns inga uppgifter om beviljade utbildningsplatser för 2014 eller tidigare.

Diagram 3.2 Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2014–2017

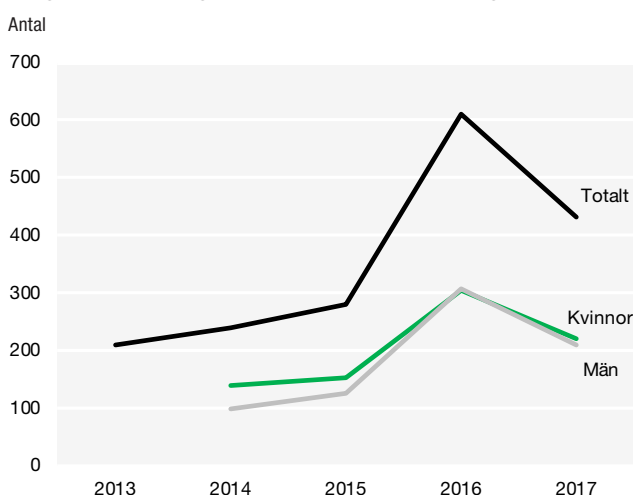

Notera: Diagrammet avser ansökningar och platser på de utbildningar som startats. Inställda starter ingår inte. Punkt (.) innebär att uppgift inte kan beräknas, se fotnot 2 för vidare information.

3.1.3 Deltagare

Antalet som påbörjat den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk ökade något under perioden 2013–2015 för att sedan mer än fördubblas 2016 till följd av det ökade antalet beviljade platser. Färre beviljade platser på de utbildningar som startade 2017 innebar att även antalet deltagare som påbörjade utbildningen sjönk men var fortfarande betydligt högre än 2015. Totalt påbörjade 433 deltagare den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2017. Könsfördelningen bland de som påbörjat utbildningen är jämn och 2017 var 51 procent kvinnor och 49 procent män.

Diagram 3.3 Deltagare som påbörjat utbildningen, 2013–2017

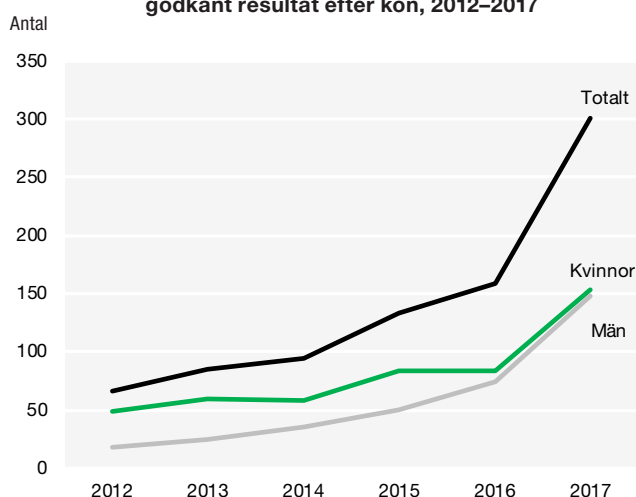

3.1.4 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Antal deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat och därmed fått utbildningsbevis har ökat mellan 2012–2017, framförallt det sista året. Totalt slutförde 301 deltagare utbildningen med godkänt resultat 2017. Det innebär att antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat nästan fördubblats mellan 2016 och 2017.

Många av de utbildningar som avslutades 2017 startade 2016 när antalet platser på utbildningen utökades kraftigt. Det är därför till största delen volymökningen, med fler deltagare som påbörjat utbildningar med avslut 2017, som lett till den stora ökningen av antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Totalt var det 19 utbildningsstarter som avslutades 2017, vilket var nästan dubbelt så många som föregående år. Ökningen mellan 2016 och 2017 beror även på en ökad andel som slutfört utbildningen med godkänt resultat.

Diagram 3.4 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat efter kön, 2012–2017

Notera: Uppgifterna avser samtliga som slutfört utbildningen med godkänt resultat under respektive år oavsett när deltagaren påbörjade utbildningen. Observera att antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering inte ingår i diagrammet ovan utan redovisas i diagram 3.5.

Könsfördelningen hos de som slutfört utbildningen med godkänt resultat har jämnats ut. Av de som slutförde utbildningen 2017 var 51 procent kvinnor och 49 procent män.

Antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat kan relateras till antalet som påbörjade utbildningarna som avslutats under ett år. Av det antal som påbörjade de utbildningar som avslutades 2017 var det 52 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat

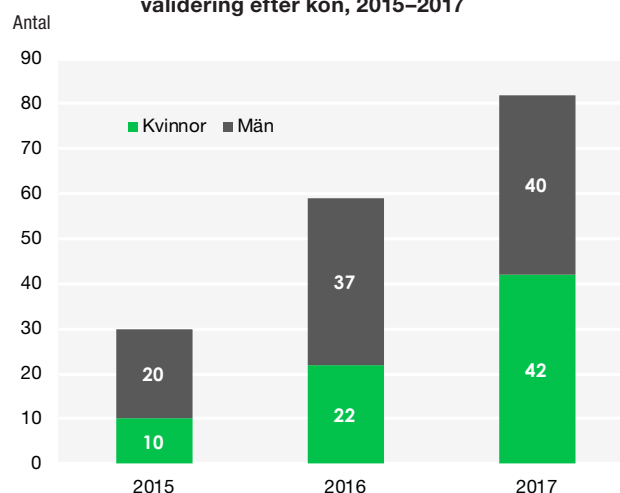
senast två månader efter utbildningens slut.³ Det är en ökning med 11 procentenheter jämfört med 2016 då motsvarande andel var 41 procent.

Det var i princip ingen skillnad mellan kvinnor och män vad gäller andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat 2017. Andelen var 51 procent för kvinnor och 52 procent för män.

Någon exakt jämförelse med åren 2015 och tidigare kan inte göras på grund av att förutsättningarna förändrades 2016 vilket innebär att beräkningarna inte är helt jämförbara. Men andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat bedöms vara ungefär lika stor 2015 som 2016.

Hösten 2013 påbörjade myndigheten ett projekt för att främja validering av reell kompetens bland redan verkssamma kontakttolkar. De första valideringarna genomfördes under 2015. Därefter har arbetet med validering intensifierats och antalet som fått utbildningsbevis genom validering⁴ har ökat för varje år. Under 2017 var det 82 personer som fick utbildningsbevis genom validering. Av dessa var 42 kvinnor och 40 män.

Diagram 3.5 Antal som fått utbildningsbevis genom validering efter kön, 2015–2017

Totalt fick 383 personer utbildningsbevis från den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2017 jämfört med 218 personer 2016. I den totala siffran ingår både de som fått utbildningsbevis från slutförd grundutbildning med godkänt resultat och de som fått utbildningsbevis genom validering.

³ Andelen godkända deltagare avser inte den faktiska andelen av de som påbörjat utbildningen eftersom deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden, för mer information se avsnitt 3.4 Definitioner.

⁴ För definition, se avsnitt 3.4 Definitioner.

3.2 Skrivtolkutbildning

3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare

Skrivtolkutbildningen omfattar ett års heltidsstudier. En folkhögskola bedrev skrivtolkutbildning 2017. Samma folkhögskola bedrev utbildningen även under åren 2012–2016.

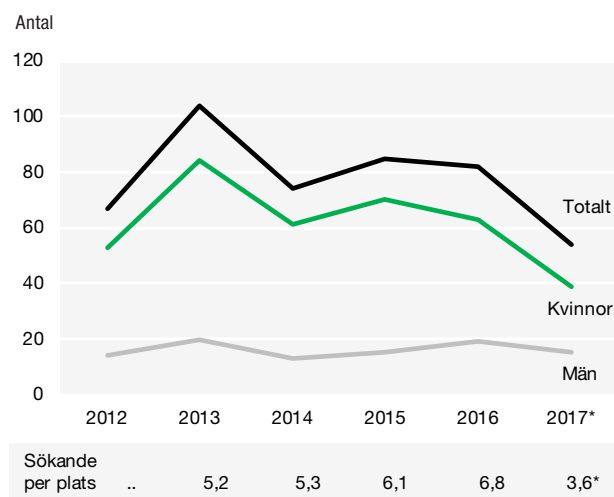
3.2.2 Platser och sökande

Det var 15 beviljade platser för skrivtolkutbildning med start 2017. Det var tre platser fler än 2016.

På grund av för få sökande med rätt förkunskaper sköts utbildningsstarten hösten 2017 fram till början av 2018.⁵ Eftersom skrivtolkutbildningen haft en utbildningsstart per år var det därför ingen skrivtolkutbildning som startade 2017.

Till den utbildning som skulle ha startat hösten 2017 sökte 54 personer, vilket var det lägsta antalet sökande under perioden 2012–2017. Det motsvarar 3,6 sökande per plats 2017. Tidigare år under perioden har det varit mellan 5–7 sökande per plats.

Diagram 3.6 Sökande efter kön, 2012–2017

*Avser utbildningsstarten hösten 2017 som på grund av få sökande inte startade. För att visa utvecklingen över tid redovisas denna utbildningsstart i diagrammet. Detta trots att det för övriga tolkinriktningar och utbildningsformer enbart är sökande till de utbildningar som faktiskt startat som redovisas i rapporten.

Under perioden 2012–2017 avviker även 2013 vad gäller antalet sökande men också antalet beviljade platser. I båda fallen var antalet fler detta år än de övriga åren.

Det är fler kvinnor än män som söker till skrivtolkutbildningen. Sedan 2012 har omkring 70–80 procent av de sökande varit kvinnor.

3.2.3 Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Eftersom den planerade utbildningsstarten hösten 2017 sköts fram till 2018 var det inte heller några deltagare som påbörjade utbildningen 2017. För de tre föregående åren (2014–2016)⁶ påbörjade i snitt 9 deltagare per år skrivtolkutbildningen. Kön fördelningen bland de som påbörjade utbildningen under dessa år var jämn med drygt hälften män.

Totalt har 19 deltagare slutfört utbildningen med godkänt resultat och fått ett utbildningsbevis under 2015–2017. Det innebär i genomsnitt drygt 6 deltagare per år. Det är något färre än under perioden 2012–2014 då i snitt 9 deltagare per år slutförde utbildningen. Skillnaden beror till stor del på att utbildningen som startade 2013 hade fler platser och deltagare.

Utöver de 19 deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat så har 5 personer fått utbildningsbevis genom validering under perioden 2015–2017.

Andelen som slutförde skrivtolkutbildningen med godkänt resultat under 2015–2017 var 73 procent. Detta kan jämföras med strax över 80 procent för perioden 2012–2014.

Trots att uppgifterna om deltagare redovisas för tre år sammanlagt baseras uppgifterna på få individer. Variationerna mellan de olika perioderna kan därför bli stora.

3.3 Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning

3.3.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen är en fyra-årig utbildning på heltid. Undantaget är en komprimerad utbildning som ges vid Härnösands folkhögskola och som är tre år. Utbildningarna startar årligen i augusti.

Sju folkhögskolor bedrev teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning under 2017. Samma folkhögskolor bedrev utbildningen även 2012–2016.

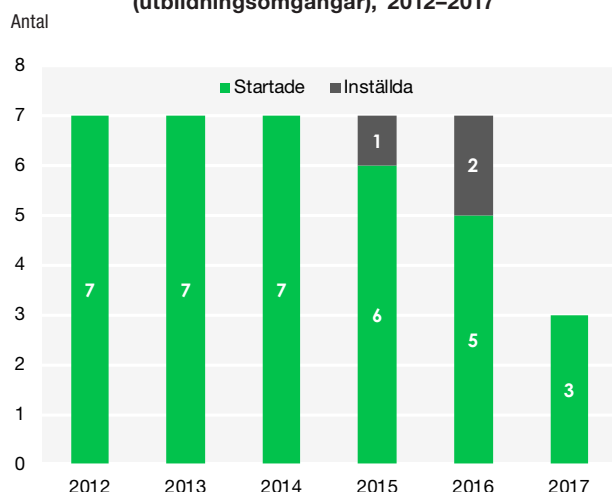
⁵ Den framflyttade utbildningen startade januari 2018 och inför denna start genomfördes en ny ansökningsomgång för sökande. Utbildningens studieform ändrades även från bunden till distans.

⁶ Uppgifterna om deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas summerat för treårsperioder eftersom antalet individer är få för varje enskilt år.

Samhällets framtida behov av teckenspråk- och dövblindtolk har bedömts minska på sikt.⁷ Myndigheten beslutade därför i januari 2017 att minska antalet anordnare av teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning från sju till tre.⁸ Det var därför enbart tre folkhögskolor som beviljades nya utbildningsstarter (utbildningsomgångar) hösten 2017. Utbildningar som startat tidigare kommer däremot att kunna genomföras och avslutas på den folkhögskola där den startat.

Alla de tre utbildningsstarter som var beviljade startade också hösten 2017. Både för 2015 och 2016 var det sju beviljade utbildningsstarter. Som en följd av signaler om behov av förändrad dimensionering valde en folkhögskola att ställa in sin utbildningsstart 2016. Ytterligare en folkhögskola ställde 2016 in sin utbildningsstart på grund av för få sökande. Även 2015 ställde en folkhögskola in sin start på grund av för få sökande.

Diagram 3.7 Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2017

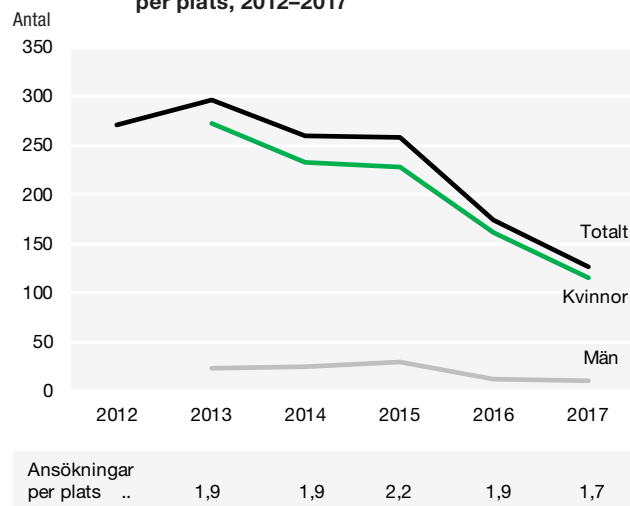
3.3.2 Platser och ansökningar från sökande

Mellan 2013 och 2017 har antalet platser på teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen minskat successivt. Myndigheten har årligen beviljat färre platser till nya utbildningsstarter. Antalet platser på startade utbildningar minskade 2015 och 2016 även på grund av att folkhögskolor ställde in sina utbildningsstarter.

På de utbildningar som startade 2017 fanns totalt 75 platser jämfört med 154 platser 2013. Till utbildningar med start hösten 2018 har myndigheten beviljat 65 platser.

Även antalet ansökningar till utbildningen har minskat över tid. Totalt inkom 127 ansökningar från sökande till de tre utbildningar som startades 2017. Jämfört med åren 2012–2013 är det en halvering. Att antalet ansökningar fortsatt minska under 2017 beror inte bara på färre utbildningar att söka till. Även till de tre skolor som 2017 startade ny årskurs ett har nämligen antalet ansökningar sammanlagt minskat.

Diagram 3.8 Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2012–2017

Notera: Diagrammet avser utbildningar som startats. Inställda starter har exkluderats från både ansökningar och platser.

Även antalet ansökningar per plats har minskat under 2017 till 1,7 ansökningar per plats. Detta från att 2013–2016 legat relativt konstant runt två ansökningar per plats. En majoritet av ansökningarna är från kvinnor. Under perioden 2013–2017 har 9 av 10 ansökningar kommit från kvinnor.⁹

3.3.3 Deltagare

Antal deltagare som påbörjat en teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning har minskat efter 2013 från att ha legat på en relativt konstant nivå med omkring 120 deltagare per år 2010–2013. Detta beror både på det minskade antalet beviljade utbildningsplatser men även på att en minskad andel av de beviljade platserna har nyttjats. Den minskade andelen nyttjade platser beror i sin tur på både inställda utbildningsstarter 2015 och 2016 samt högre andel tomma platser på de utbildningar som startat. Hösten 2017 var det 34 deltagare som påbörjade utbildningen.¹⁰ Liksom tidigare år var de allra flesta kvinnor.

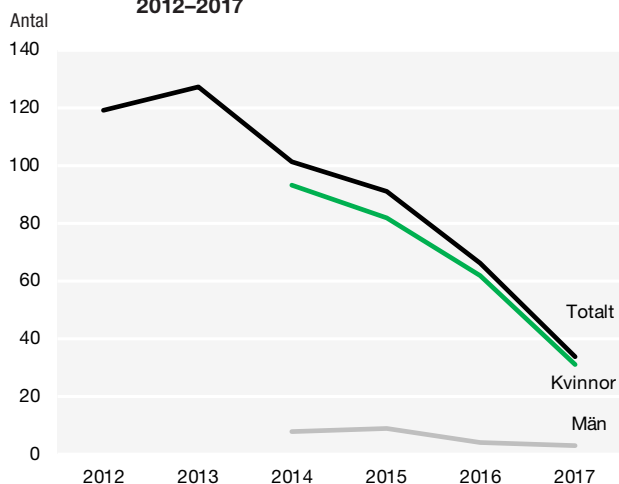
⁷ Det framtida behovet av teckenspråks och skrivtolkar, en översyn av tolkutbildningar vid folkhögskolorna. Statskontorets rapport 2015:25.

⁸ Dnr MYH 2016/790, Dimensioneringen av utbildningsplatser för teckenspråkstolk och skrivtolkutbildningen

⁹ För 2012 finns inga uppgifter om antal ansökningar efter kön.

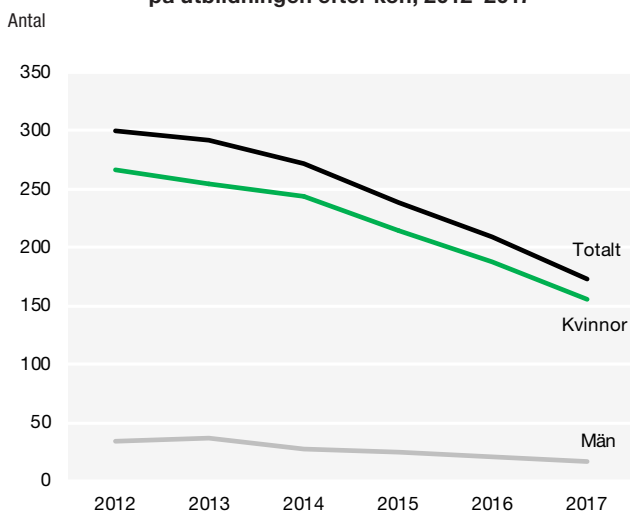
¹⁰ Med påbörjade avses deltagare som börjat första terminen i årskurs ett på utbildningen. Nya deltagare som påbörjat utbildningen i högre årskurser ingår inte i detta antal.

Diagram 3.9 Deltagare som påbörjat utbildning efter kön, 2012–2017

Under 2017 var det i genomsnitt 173 deltagare per termin. Antalet har minskat årligen sedan 2013, vilket främst beror att färre påbörjat utbildningen (se föregående stycke). Av deltagarna 2017 var 90 procent kvinnor och 10 procent män.

Diagram 3.10 Genomsnittligt antal deltagare per termin på utbildningen efter kön, 2012–2017

3.3.4 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

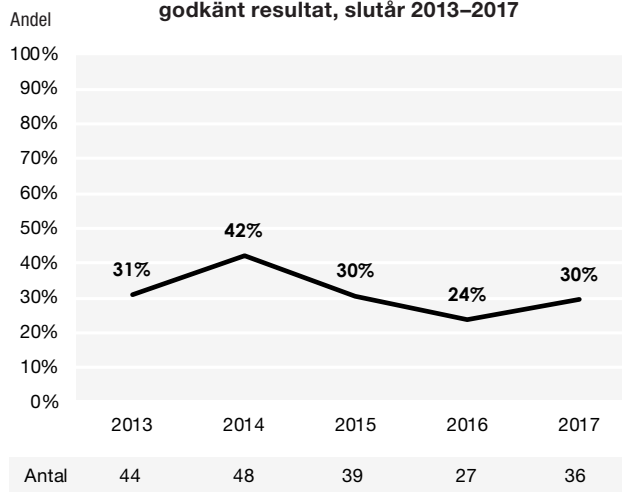
Under 2017 slutförde 36 deltagare teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen med godkänt resultat och fick ett utbildningsbevis. Antalet har varierat något men har sedan 2013 legat mellan cirka 25–50 deltagare per år och var som lägst 2016. Eftersom de flesta utbildningar som slutade 2017 startade 2013 har det minskade antalet som påbörjat en utbildning sedan 2014 och framåt ännu inte påverkat antalet deltagare som slutför utbildningen.

De två första åren på utbildningen fokuserar undervisningen på teckenspråk medan fokus ligger på tolkning de två sista åren.

De flesta avhoppet sker mellan det andra och tredje året på utbildningen. Drygt en femtedel av de som påbörjar utbildningen har, under de senaste åren, hoppat av mellan år två och tre. Sammanlagt har drygt hälften hoppat av innan år tre börjar. För några av de senaste åren har andelen som hoppat av innan år tre varit så hög som mellan 60–70 procent. Av de deltagare som påbörjat år tre fullföljer majoriteten utbildningen.

Skälen till att deltagare inte går en hel utbildning kan vara olika. Utbildningsanordnare pekar på att det är en lång utbildning som utöver genomgången gymnasieutbildning inte kräver några särskilda förkunskaper. Andra skäl kan vara att det är en delvis osäker arbetsmarknad. Vissa deltagare har inte heller för avsikt att fullfölja utbildningen och arbeta som tolk utan vill lära sig teckenspråk. Dessa deltagare hoppar då av utbildningen efter den inledande språkutbildningen i teckenspråk.¹¹

Diagram 3.11 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, slutår 2013–2017

Av det antal deltagare som påbörjade utbildningen tre respektive fyra år tidigare slutförde 30 procent utbildningen med godkänt resultat 2017.¹² Det var således knappt en tredjedel av det antal som påbörjade utbildningen som slutförde den.

¹¹ Dnr MYH 2014/3711, Myndigheten för yrkeshögskolan "Syn på målpuppfyllelse och kvalitetsarbete hos anordnare av teckenspråkstolk och dövblindtolkutbildningar"

¹² Andelen godkända deltagare avser inte den faktiska andelen av de som påbörjat utbildningen. Detta eftersom beräkningen inte tar hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden, för mer information se avsnitt 3.4 Definitioner.

Eftersom det är relativt få som går utbildningen påverkar varje enskild deltagare andelen i stor utsträckning. Förändringar mellan åren bör därför tolkas med viss försiktighet, men även sett över hela perioden 2013–2017 var det sammanlagt mindre än en tredjedel av det antal som påbörjade utbildningen som också slutförde den.

Avhoppet på de utbildningar som pågår och kommer att avslutas under 2018 följer samma mönster och omfattning som tidigare. Antalet deltagare sista terminen tyder på att andelen med godkänt resultat kommer att hamna ungefär på samma nivå som tidigare. Även för den utbildning som avslutas 2019 har avhoppet än så länge legat på ungefär samma nivå som tidigare år. Det är därför inte troligt att andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat kommer att kunna öka i någon större omfattning på kort sikt.

3.4 Definitioner

Myndigheten för yrkeshögskolan har haft uppgiften att stödja tolkutbildningarna inom folkbildningen sedan den 1 juli 2012.

Inom folkbildningen (studieförbund och folkhögskola) används begreppet deltagare för en studerande. Myndigheten samlar inte in personuppgifter om deltagarna vid tolkutbildningarna med undantag för vilka deltagare som slutfört kontakttolkutbildningen med godkänt resultat. Detta är en uppgift som anordnarna rapporterar in till myndigheten för studiedokumentation. Övriga uppgifter som behövs för att framställa statistik hämtas dels från de underlag som anordnarna av tolkutbildning lämnar in vid rekvisition av statsbidrag, dels direkt från folkhögskolorna och studieförbunden, dels från samordnarfunktionen för kontakttolkutbildningen. Dessa uppgifter samlas in på gruppnivå fördelat efter kön. Några andra bakgrundsvariabler om deltagarna kan därför inte redovisas.

Kontakttolkutbildning

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Uppgifter om antal sökande till de utbildningar som startat under året har i första hand hämtats in direkt från respektive anordnare. I enstaka fall har de hämtats från samordnarfunktionen för den sammanhållna grundutbildningen. Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera utbildningsstarter räknas flera gånger. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika sökande personer.

Uppgifterna redovisas för 2014-2017. Motsvarande uppgifter har även inhämtats för 2012-2013 men redovisas inte eftersom de inte är helt jämförbara med 2014 och framåt.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare termin 1 enligt de uppgifter utbildningsanordnarna lämnar till myndigheten vid rekvisition av statsbidrag. Eventuella kända överintag är medräknade. Före 2013 avses antal deltagare efter introduktionskursen vilket i princip motsvarar deltagare termin ett.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har slutfört utbildningen med godkänt resultat på samtliga delkurser och därmed fått ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån när deltagarens utbildningsbevis har utfärdats. Eftersom många utbildningar avslutas i december motsvaras respektive kalenderår generellt av perioden mars till och med februari året efter. I antalet ingår samtliga som slutfört utbildningen med godkänt resultat under avsedd period, oavsett när deltagaren påbörjade utbildningen. Personer som fått utbildningsbevis genom validering (se definition nedan) ingår inte i detta antal utan de redovisas separat.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens avslut dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Till och med 2015 ingick i denna andel även deltagare som fått utbildningsbevis senare än två månader efter utbildningens avslut. Andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat är därför inte jämförbar längre bakåt i tiden än 2016.

Personer som fått utbildningsbevis genom validering

Verksamma tolkar som saknar fullständig utbildning kan få sina kunskaper prövade eller validerade. Det innebär att man får sin kompetens och sina kunskaper bedömda i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Resultatet kan bli att personen får ett utbildningsbevis då kunskaperna motsvarar grundutbildningens mål, att personen behöver gå delar av grundutbildningen eller att personen behöver gå hela grundutbildningen.

Med *utbildningsbevis genom validering* avses här att personen antingen bedömts ha kunskaper motsvarande utbildningens mål och därmed fått utbildningsbevis eller

att personen behövt komplettera med delar av utbildningen och efter kompletteringen fått utbildningsbevis.

Personer där valideringen resulterade i att de behövde gå hela grundutbildningen, det vill säga inte kunnat tillgodoräkna sig några delar av utbildningen alls, räknas inte in i detta antal. Om dessa påbörjar grundutbildningen och slutför den med godkänt resultat ingår de istället i antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Före 2015 beslutade myndigheten inte om antalet deltagarplatser utan utbildningsanordnarna fick istället ett visst belopp beviljat. Från och med 2015 beviljar myndigheten statsbidrag för ett visst antal deltagarplatser. Anordnarna kan anta fler sökande än antalet deltagarplatser till utbildningen. Under 2015 fanns även möjlighet att få statsbidrag utbetalat för någon enstaka ytterligare plats än vad som beviljats. Från och med 2016 betalar inte myndigheten ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan eller det specifika studieförbundet finns oftast en eller flera huvudmän, kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner/landsting och kommuner.

Utbildningsstart (utbildningsomgång)

Avser en viss starttidpunkt för en utbildning. En utbildning kan ha en eller flera utbildningsstarter (utbildningsomgångar).

Skrivtolkutbildningen

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare termin 1 enligt de uppgifter som utbildningsanordnaren lämnar vid rekvisition av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målet för utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Utbildningsanordnaren får anta fler sökande än detta till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än beviljats.

Sökande

Avser sökande personer. Utbildningsanordnaren lämnar till myndigheten in uppgift om antalet sökande till den utbildning som startat under året. Sökande avser här unika personer eftersom det endast har varit en utbildningsstart per år.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan finns oftast en eller flera huvudmän, kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner/landsting och kommuner.

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Varje utbildningsanordnare lämnar till myndigheten in uppgift om antalet sökande till den utbildning som startat under året. Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera skolor räknas en gång för varje skola. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare termin 1 enligt de uppgifter som utbildningsanordnarna lämnar vid rekvisition av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målen med utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen. Av de 36 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2017 var det 4 som påbörjade utbildningen termin två eller senare. Dessa 4 ingår inte i uppgiften om antal som påbörjade utbildningen (deltagare termin 1), vilket antalet som slutfört utbildningen relateras till.

Genomsnittligt antal deltagare per termin

Avser antal deltagare i samtliga årskurser på utbildningen. Då uppgift om unika antalet deltagare under året saknas, räknas ett genomsnitt av antal deltagare i samtliga årskurser på våren och antal deltagare i samtliga årskurser på hösten. Uppgifterna om antal deltagare hämtas från det underlag som utbildningsanordnarna lämnar till myndigheten vid rekvisition av statsbidrag.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Anordnarna får anta fler än dessa till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan finns oftast en eller flera huvudmän, kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner/landsting och kommuner.

Rätt kompetens i rätt tid